עומר ושתי הלחם - הבאתם מן החדש ודינם כ"מתירים"

הרב אלחנן אדלר

שמות פרק כג פסוק טז

שם פרק לד פסוק כב

ויקרא פרק ב פסוק יב, פסוק יד

שם פרק כג פסוקים ט - כא

במדבר פרק כח פסוק כו

משנה מנחות סח: "העומר היה מתיר..."

גמ' שם "יתיב רבי טרפון..." עד "דלא איתסר כלל"

חידושים המיוחסים להרשב"א שם ד"ה צהבו פניו

רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ה הלכות ט – י

רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז הלכה יז

חידושי שפת אמת במנחות שם ד"ה במשנה קודם לשתי הלחם

משנה מנחות פג: "כל קרבנות הציבור..."

גמ' שם "מתני' דלא כי האי תנא..." עד "שתהא חדשה לכל המנחות"

[ראה פירוש המשניות להרמב"ם שם]

רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ו הלכה טו

רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ח הלכה ב [עי' כסף משנה, לחם משנה, מהר"י קורקוס]

רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז הלכות ח, יג

1) שמות פרק כג פסוק טז

וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת מַעֲשֶׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה:

2) רש"י שם

וחג הקציר - הוא חג שבועות: בכורי מעשיך - שהוא זמן הבאת בכורים, ששתי הלחם הבאים בעצרת היו מתירין החדש למנחות ולהביא בכורים למקדש, שנאמר (במדבר כח כו) וביום הבכורים וגו':

3) שמות פרק לד פסוק כב

וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה:

4) רש"י שם

בכורי קציר חטים - שאתה מביא בו שתי הלחם מן החטים: בכורי - שהיא מנחה ראשונה הבאה מן החדש של חטים למקדש, כי מנחת העומר הבאה בפסח מן השעורים היא:

5) ויקרא פרק ב פסוק יב

קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַה' וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ:

6) רש"י שם

קרבן ראשית תקריבו - מה יש לך להביא מן השאור ומן הדבש קרבן ראשית שתי הלחם של עצרת הבאים מן השאור, שנאמר (ויק' כג יז) חמץ תאפינה, ובכורים מן הדבש, כמו בכורי תאנים ותמרים:

7) ויקרא פרק ב פסוק יד

וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַה' אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֵת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ:

8) רש"י שם

ואם תקריב - הרי אם משמש בלשון כי, שהרי אין זה רשות, שהרי במנחת העומר הכתוב מדבר, שהיא חובה, וכן (במדבר לו ד) ואם יהיה היובל וגו': מנחת בכורים - במנחת העומר הכתוב מדבר, שהיא באה אביב בשעת בישול התבואה, ומן השעורים היא באה. נאמר כאן אביב, ונאמר להלן (שמות ט לא) כי השעורה אביב:

9) ויקרא פרק כג

(ט) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (י) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: (יא) וְהֵנִיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי ה' לִרְצֹנְכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן: (יב) וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הֲנִיפְכֶם אֶת הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ תָּמִים בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה לַה': (יג) וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן אִשֶּׁה לַה' רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִת הַהִין: (יד) וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם: ס (טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: (טז) עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה': (יז) מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַה': (יח) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפַר בֶּן בָּקָר אֶחָד וְאֵילֹם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֹלָה לַה' וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַה': (יט) וַעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזֶבַח שְׁלָמִים: (כ) וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכֻּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי ה' עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה' לַכֹּהֵן: (כא) וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: (כב) וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

10) רש"י ויקרא פרק כג

(י) **ראשית קצירכם - שתהא ראשונה לקציר:** עמר - עשירית האיפה, כך היתה שמה, כמו (שמות טז יח) וימודו בעומר: (יא) והניף - כל תנופה מוליך ומביא מעלה ומוריד. מוליך ומביא לעצור רוחות רעות, מעלה ומוריד לעצור טללים רעים: לרצנכם - אם תקריבו כמשפט זה, יהיו לרצון לכם: (יב) ועשיתם כבש - חובה לעומר הוא בא: (יג) ומנחתו - מנחת נסכיו: שני עשרנים - כפולה היתה: ונסכה יין רביעית ההין - אף על פי שמנחתו כפולה, אין נסכיו כפולים: (יד) וקלי - קמח עשוי מכרמל רך שמייבשין אותו בתנור: וכרמל - הן קליות שקורין גרניד"ש [שבולים]: בכל משבתיכם - נחלקו בו חכמי ישראל, יש שלמדו מכאן שהחדש נוהג בחוצה לארץ, ויש אומרים לא בא אלא ללמד שלא נצטוו על החדש אלא לאחר ירושה וישיבה, משכבשו וחלקו: (טז) השבת השביעת - כתרגומו שבועתא שביעתא: עד ממחרת השבת השביעת תספרו - ולא עד בכלל, והן ארבעים ותשעה יום: חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה' - ביום החמשים תקריבוה. ואומר אני זהו מדרשו, אבל פשוטו עד ממחרת השבת השביעית, שהוא יום חמשים, תספרו. ומקרא מסורס הוא: **מנחה חדשה - היא המנחה הראשונה שהובאה מן החדש. ואם תאמר, הרי קרבה מנחת העומר, אינה כשאר כל המנחות, שהיא באה מן השעורים:** (יז) ממושבתיכם - ולא מחוצה לארץ: לחם תנופה - לחם תרומה המורם לשם גבוה, וזו היא המנחה החדשה האמורה למעלה: **בכורים - ראשונה לכל המנחות, אף למנחת קנאות הבאה מן השעורים, לא תקרב מן החדש קודם לשתי הלחם:** (יח) על הלחם - בגלל הלחם, חובה ללחם: ומנחתם ונסכיהם - כמשפט מנחה ונסכים המפורשים בכל בהמה בפרשת נסכים (במדבר טו ד - י) שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש, זו היא המנחה. והנסכים חצי ההין לפר ושלישית ההין לאיל ורביעית ההין לכבש: (יט) ועשיתם שעיר עזים - יכול שבעת הכבשים והשעיר האמורים כאן הם שבעת הכבשים והשעיר האמורים בחומש הפקודים, כשאתה מגיע אצל פרים ואילים אינן הם, אמור מעתה אלו לעצמן ואלו לעצמן, אלו קרבו בגלל הלחם ואלו למוספין: (כ) והניף הכהן אתם תנופה - מלמד שטעונין תנופה מחיים, יכול כולם, תלמוד לומר על שני כבשים: קדש יהיו - לפי ששלמי יחיד קדשים קלים, הוזקק לומר בשלמי צבור שהם קדשי קדשים:

11) במדבר פרק כח פסוק כו

וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה׳ בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

12) רש"י שם

וביום הבכורים - חג השבועות קרוי בכורי קציר חטים על שם שתי הלחם, שהם ראשונים למנחת חטים הבאים מן החדש:

בשיטת רבי יהודה אמרה. דלמדר מן המורה היא דלמסורה מדמחק קושיא אחרת מירק כן רב נחמן דנכסוף טוגב הגזול (סוטה מא.). לפרין הסם מחלוקת היום והלהן ליאמרי ושוד מאני הסם לחיצני בגיליא לו סמוך לנקיעת המזבח ורבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש דהכא לא מצו מכרי בההוא שיעיא ותיתה מגא להו לרבי יוחנן ולרבי שמעון בן לקיש דפליג שום מגא עליה לרבי יהודה דקמרבי אף בזמן שבית המקדש קיים אליר המזבח מחיר: **קסבר** חדש בחוצה לארץ דרבנן. דפליגי תנאי בפרק דקידושין (דף ל.): **לא אם אמרת** קודם לעומר וכו'. פירמה דנקט הני ליגמא דהוה ליה למימר קודם לעומר אסור משום דבעינן ממשקה ישראל (יומקמל מה) ונראה לרבי טרפון נמי לא מיאסמיטיתא הני טעמא אלא דקשיא ליה מה בין קודם לעומר לקודם שמי הלחם ולילף קודם לשמי הלחם מקודם לעומר ולהכי מהדר ליה בהני ליגמא לא אם אמרת קודם לעומר שכן לא תמרת קודם לעומר שכן לא הוה מכלו: והלמר

משחרב [6]בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור מאי טעמא מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מזרח השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד לא הוה עומר האיר מזרח [6]מתיר והשתא דאיכא עומר מתיר ואי סלקא דעתך למצוה משום מצוה ליקום וליגזור אמר רב נחמן בר יצחק רבן יוחנן בן זכאי [6]בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר מן התורה אסור שנאמר [1]עד עצם היום הזה [2]עד עיצומו של יום וקסבר [3]עד ועד בכלל ומי סבר לה כוותיה והא מיפלג פליג עליה דתנן משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור א"ר יהודה והלא מן התורה הוא אסור [7] דכתיב עד עצם היום הזה רבי יהודה הוא דקא טעי הוא סבר רבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר ולא היא מדאורייתא קאמר והא התקין קתני מאי התקין דרש והתקין רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אכלי חדש באורתא דשיתסר נגהי שבסר קסברי [8]חדש בחוצה לארץ דרבנן ולספיקא לא חיישינן ורבנן דבי רב אשי אכלו בצפרא דשבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דאורייתא ורבן יוחנן בן זכאי מדרבנן [9] קאמר וכי תקין יום הנף לספיקא לא תקין אמר רבינא [4]אמרה לי אם אבוך לא הוה אכיל לא הוה אכיל חדש אלא באורתא דשבסר נגהי תמניסר דסבר לה כר' יהודה וחייש לספיקא: [מתני'] העומר היה מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש [5]אין מביאין מנחות וביכורים ומנחת בהמה קודם לעומר אם הביא פסול קודם [1]לשתי הלחם לא יביא [2]אם הביא כשר: **גמ'** יתיב רבי טרפון וקא קשיא ליה מה בין קודם לעומר לקודם שתי הלחם אמר לפניו יהודה בר נחמיה לא אם אמרת קודם לעומר שכן לא הותר מכללו אצל הדיוט תאמר קודם לשתי הלחם שהותר מכללו אצל הדיוט שתק רבי טרפון שהבו פניו של [1] רבי יהודה בן נחמיה אמר לו רבי עקיבא יהודה [1] צהבו פניך שהשבת את זקן תמהני אם תארך ימים אמר רבי יהודה ברבי אלעאי אותו הפרק פרס הפסח היה כשעליתי לעצרת שאלתי אחריו יהודה בן נחמיה היכן הוא ואמרו לי נפטר והלך לו אמר רב נחמן בר יצחק לדברי יהודה בן נחמיה [2] נסכים ביכורים שהקריבם קודם לעומר בשירין פשיטא מהו דתימא התם הוא דהותר מכללו אצל הדיוט אבל הכא דלא הותר מכללו לא קמ"ל כל שכן הכא דלא איתסר כלל [סד"ר הנצ"א גל"י פי"ל סימן]: בעי רמי בר חמא שתי הלחם מהו שיתירו שלא כסדרן היכי דמי כגון דזרעינהו בין העומר לשתי הלחם וחליף עליהו שתי הלחם ועומר מאי כסדרן שריין שלא כסדרן לא שריין או דלמא שלא כסדרן נמי שריין אמר רבה ת"ש [2]ואם תקריב מנחת ביכורים [3]במנחת העומר הכתוב מדבר מהיכן באה [4]מן השעורין אתה אומר מן השעורין או אינו אלא מן החיטין רבי אליעזר אומר נאמר אביב במצרים ונאמר אביב לדורות מה אביב האמור במצרים שעורין אף אביב האמור לדורות שעורין [5] ורבי עקיבא אומר מצינו יחיד שמביא [1] חובתו מן החיטין וחובתו מן השעורין [6] וציבור שמביאין חובתן מן החיטין מביאין חובתן מן השעורין ואם אתה אומר [7] בא מן החיטין לא מצינו ציבור שמביא חובתו מן השעורין דבר אחר אם אתה אומר עומר בא מן החיטין אין שתי הלחם ביכורים ואם איתא דשתי הלחם שלא כסדרן [8] שריין משכחת לה דמקריב עומר מהגך דאשרוש קודם לשתי הלחם [9] ובתר העומר דאשתקד ושתי הלחם מהגך דאשרוש קודם לעומר [10] דהשתא ובתר שתי הלחם דאשתקד מי סברת בכורים

בכורים

הלחם דאשתקד דהוו להו ביכורים לכל מנחה דמלו [1] כסם דהא לא קריב מהגך מנין דמלו בשמי הלחם דהאידנא קריבו (2) אלא מדלא אמר הכי [3]שמע מינה אכמי לא איתסרי [4]: והאי עומר אמת מייניהו והן שמי הלחם דאשתקד לא [5] לתיתי (6) אלא מדלא אמר הכי [7]שמע מינה אכמי לא איתסרי [8]: עומר הגך מנין דהגך שמי הלחם דאשתקד [9] אלמי עומר מייניהו דאשתקד דלכל [10] נסקה מהגך מיהו דמלו בשמי הלחם דהאידנא ולא הוו ביכורים: מי סברת. המי דבעינן שמי הלחם: בכורים

קודם לעומר כשר (שהקריבם דעומר קאמר) דלכולי עלמא בעינן שתהא שתי הלחם קודם לכל מנחות וביכורים דפירות וכ"ש עומר שיהא קודם להם דהכי אמרינן בב' כל הקרבנות הצבור מגין שתהא קודם לנסכים ופירות האילן וכו' אלא כיון דיהודה בן נחמיה מכשיר כשהביא קודם שתי הלחם משום דהותר מכללו משום הכי קאמר לדברי יהודה בן נחמיה כ"ש הכא דשירות דחודש לא אתסר כלל באכילה קודם לעומר: מאי כסדרן שריין שתי הלחם כי חליף על התבואה עומר ברישא והדר שתי הלחם שריין להתיר חדש במקדש: או דלמא שלא כסדרן נמי כי חליף עליה שתי הלחם והדר עומר אין צריך שתי הלחם אחר להתיר אלא הנהו שתי הלחם דהוו קודם עומר שריין באילו הוו לאחר עומר: אביב בכתרים כי השעורה: יחיד שמביא חובה מן החיטים מנחת חוטא: וחובה מן השעורים מנחת קנאות ואי ס"ד שלא כסדרן נמי שריין דחדש במקדש משכחת לה בשתי הלחם הוו בכורים אע"ג דעומר בא מן המקריב כגון דמקריב עומר מהגך דאשרוש ובתר דאתי שתי הלחם לא שריין אלא כסדרן כי מייתי עומר מן החטים לא שתי עומר לתביא מנחתו עד דאתי שתי הלחם בתר עומר וכי מייתי שתי הלחם מן החטים לא הוי בכורים דהא בא עומר מהגן הלכך בא מן השעורים בדי שיהו שתי הלחם בכורים לעולם אפילו

קודם לעומר כשר (שהקריבם דעומר קאמר) דלכולי עלמא בעינן שתהא שתי הלחם קודם לכל מנחות וביכורים דפירות וכ"ש עומר שיהא קודם להם דהכי אמרינן בב' כל הקרבנות הצבור מגין שתהא קודם לנסכים ופירות האילן וכו' אלא כיון דיהודה בן נחמיה מכשיר כשהביא קודם שתי הלחם משום הכי קאמר לדברי יהודה בן נחמיה כ"ש הכא דשירות דחודש לא אתסר כלל באכילה קודם לעומר: מאי כסדרן שריין שתי הלחם כי חליף על התבואה עומר ברישא והדר שתי הלחם שריין להתיר חדש במקדש: או דלמא שלא כסדרן נמי כי חליף עליה שתי הלחם והדר עומר אין צריך שתי הלחם אחר להתיר אלא הנהו שתי הלחם דהוו קודם עומר שריין באילו הוו לאחר עומר: אביב בכתרים כי השעורה: יחיד שמביא חובה מן החיטים מנחת חוטא: וחובה מן השעורים מנחת קנאות ואי ס"ד שלא כסדרן נמי שריין דחדש במקדש משכחת לה בשתי הלחם הוו בכורים אע"ג דעומר בא מן המקריב כגון דמקריב עומר מהגך דאשרוש ובתר דאתי שתי הלחם לא שריין אלא כסדרן כי מייתי עומר מן החטים לא שתי עומר לתביא מנחתו עד דאתי שתי הלחם בתר עומר וכי מייתי שתי הלחם מן החטים לא הוי בכורים דהא בא עומר מהגן הלכך בא מן השעורים בדי שיהו שתי הלחם בכורים לעולם אפילו

עין משפט
נר מצוה

לו א מ"י פ"י מהל' מעלה מעלה לסמוכות סל' ב עומ"ש פ"ח סימן מפנו סמיף י ומ"ש סימן לא סמיף ה:
לז ב מ"י פ"ט מהל' מיפורי מזבח אלסכ ע ומ"ש מהלכות ממרים ומוסמין סל' יב:
לח ב מ"י פ"ז מהלכות ממרים ומוסמין סל' יט והוא פפק:
ד (מ"י שם סלכה יח):

תורה אור השלם

1. וְלָקַם וְקָלִי וְקָרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם: ויקרא כג יד
2. וְהָעֹמֶר הַקָּרְב מִנְחַת בְּוֹרִים לַיְיָ אָבִיב קָלִי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ קָרְמֶל תַּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ: ויקרא ב יד

מוסף רש"י

מהרה יבנה בית המקדש. ויתמוה דכר לפקומו דסמאל קריגא כיה עד הייפסם ולא הוו מיהי בחורכנו לפמל נכאלי מהלי המזבח כדין עומרה, אמרם למעכל נמי ככמיכו דאמרו מעמקר מי לם לפמלנו וכו' (מוכה מא.). קודם לשתי הלחם לא יביא. דלמרינן בחרי קרבן דלמיה (ויקרא ב) שיפה לפמיה לכל המנחות, המנן אף לביכורים מ"ל (במות לד) בכולי קליל מנים (לעיל ה:) שאמר הלחם של עלמה מתרינן הכמת ביכורים, דביכורים אינקרי, דכתיב (במדבר כח) ויום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ובו' (פסוקים לו:). **נאמר אביב** במצריים. כי השעורה אביב (לקמן 69. ובכורים). **יחיד** שמביא חובתו מן החיטין. ממחת מוטא וחובתו מן השעורים. ממחת קנאות (שם). וציבור שמביא חובתו מן החיטין. שתי הלחם (שם).

שיטה מקובצת

א) מדרה החיר: ב) בשיטת ר' יהודה אומרה. ואיתא מאי שנו כ"ש דקשה שפי מכולהו תנאי דמנחי בשמע דפברי כל הימם אסור אם החורה ר"ל כיון דאיקיבנא טעמא דהכא בעד ומר בכלל חו לא קשה דאשכחנא תנאי בעלמא דסברי עד ולא עד בכלל דאינהו כהני תנאי סברי. הריח: ג) הוה עצם עצמו של: ד) אסור שנאמר: ה) מדרבנן תקין: ו) של יהודה חיבת רבי נמחק: ז) עקיבא יהודה יהודה: ח) לדברי יהודה בן נחמיה נסכי בכורים שהקריב קודם לעומר כשרים. ומתניתין דקתני נבי מנחת בכורים האם הביא פסול בבכורים של תבואה מדרי שצריכים להתיר כשל עומר: ט) רבי עקיבא אות ר נמחק: י) שמביא נדבתו מן החטים וצבור שמביאין נדבתן מן החטים יחיד שמביא: יא) השעורין צבור: יב) אומר עומר בא: יג) שלא כסדרן נמי שריין אמאי אין שתי הלחם בבדרים: יד) חיבת ובתר העומר דאשתקד נמחק: טו) חיבת דהשתא ובתר שתי הלחם דאשתקד נמחק: יז) חדש בחוצה: יח) לא חייסי רבן ולא בעינן לאמתויי עד שיאיר המזרח דשיבסר: יט) אכלי בצפרי: כ) דסבר: כא) יבנה כו' וכי חיישי רבנן: כב) חדש בחוצה: כג) חיבת כנסות מנחת סוטה (מנחת) נמחק: כד) יום קרי להו פרוס: כה) נסכי בכורים. נסכים: כו) אינו אומר: כז) הוא דאם: כח) כסדרן במקדש חלוף עליהו שתי הלחם ועומר ומבביא ליה מ' מצי לאקריבי מיניהו מנחתו קודם לשתי הלחם בתרא הס"ד הכ"ד אביב במצרים. כי השעורה אביב: הס"ד ומה"ד יחיד שמביא חובתו פחטים. מנחת חוטא אינו בא אלא פחטים דכתיב בה פלולה: הס"ד ומה"ד וחובתו מן השעורים. מנחת (חוטא) (קנאות): הס"ד ומה"ד צבור שמביאין חובתן מן החטים. שתי הלחם: כט) בכורים. שהרי קרב למזבח: ל) באייר חודש בחמה ומקריב עומר הבא מהגן חטים דודש באייר: ל) דחלו בהו דהא לא קרב הצומר: לא) דאשתקד דהוה ליה בכורים דהאי עומר דאתא: לב) לכל המנחות: לג) לא אישתרו חטין דקודם שתי הלחם דאשתקד דהא לא שרו להו דאכתי לא אתי האי הוה: לד) א) דאכל מזבח מהגן הלחם בכורים:

א) אלולי ל"ל דאכל מזבח מהגן וכו' ולא הוו שתי הלחם בכורים.

ממורת הש"ס

ב) סוטה מא. ר"ה ל:, ג) [נכרסם סו: ומ"ש], ג) [נקמן מד.], ד) [נעיל ה:], ה) [נקמן מד.], ו) ל"ל וכי משנו מה. ל"ש], ז) ל"ל ומה מון נאמרן אמור דאוריימא מה. ל"ש], ח) ל"ש, ט) [ומקל כנ], י) ל"ל ומל שם. ל"ש], כ) ל"ל דקודם לעומר פינו אמור מה. ל"ש], ל) ל"ל שנכנר מקריב נמזבח מה. ל"ש], מ) [נמדבר מה], נ) ל"ל ש"מ אמתי מה הגן הגן מה. ל"ש], ס) [ומ"ש הגן מעמים מה בין קודם לעומר דאמרינן בפסול שהתר קודם לעומר] דפסול. שהתר מכלל איסור חדש אצל הדיוט בבדינה: לדברי יהודה בן נחמיה דדרש שהותר מכללו: נסכים בכורים מין חדש דהיינו בכורים דפירות שהקריבם

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה קסבר חדש וכו' לא חיישי רבנן הס"ד ומה"ר מ"ה אבלו לגמרא דשיעבר דק עד שיאיר מזרח דשיבסר דלר נמי שיעבר: (ג) ר"ה ולפ מיתם וכו' נבמים לאמר שתי הלחם אלא מצה מלא מלא מלא

כתיב מרעיתיך ילפינן ולא של הקדש ולוק: ד"ה ותרומתו כו' והכא מסמע כו' כל"ל: בא"ד ואינה נאסרת בא' ומאם א"ל זעירא כו' כל"ל: בא"ד אם שדרכו לימנות דר' כו' כל"ל: ד"ה גזירה משום כו' וי"ל דהכא דהכא מסמע להו מדאורייתא כו'. פירוש דר"ש ורבינא מוהו דחייב מדרבנן אלא ס"ד דהכא ברייתא לייני בדאורייתא מדפטרי גבי אלא הוי ידעי פני מעמי דמשני דשאני אלא ממעשר: בא"ד לא אמר דהן אלו מהאי מעמא כו'. פירוש מהאי מעמא גזירה משום בעלי כיסי לא יהו' אלו דא"כ מה שעושין חכמים בתקנתן: בא"ד ההיא דרישא מדרבנן הס"ד. והתירוץ אסר כהן ובר"ש מסכת דמאי פ"ג מקנה ד' כתב התירוץ וי"ל וי"ל דודאי מעיקרא ס"ד דלית' ליה גזירה משום ב"כ מדקתני מעשרין והן אלו אבל אמאי דמסיק קאתיני מכח גזרה דלא מלי לאוקמתיה דינא בהדיה אפי' מכר מבלו לנכרי ובא ישראל ולקח ממנו מעשרן והן אלו עכ"ל:

ע"ב רש"י ד"ה אי אסי כו' גנבל נכרי אמי כו' כל"ל: ד"ה אלא ברלון כו' ודאי נקלר כו' כל"ל:

תוס' ד"ה כדי שתהא כו' אבל אכילת קבע אסור מדרבנן וקשה כו' כל"ל. ומ"ן הכ"ז גורם היינו מדרבנן ומסמע דתוספ' קאמר לה ובאמת בש"ס מעברים על תבואתו כו' ולאמן דס"ל כותיה ליתי לה מי מיהולא דהא אלא ס"ל דאפילו בחיטי' ושעורי' דבני גורן אינהו נמי אינו מתחייב במעשר עד שירלו פני כבית לפ"ז לא קשה מידי לר"ש יש: בא"ד בגידי דמאכל בהמה קטי' כו' כל"ל: בא"ד לקודש גלגול כו' כל"ל: בא"ד כלא לתמרה כו' כל"ל: בא"ד דתבואה של נכרי אלא היתה עומדת להתחייב במעשר כו'. אבל דבריהם אינם מובנים לי השתא. לכתבו אפילו לא"ד מירום הנכרי עומר היינו בתכילת עלמי אבל לא בתכילת קבע אפילו קודם גזירה ובגלגול שרי לגמרי לפ"ז מאי פריך רבינא לרבא דילמא הכא אפיר דאמר לא"ד מירום הנכרי עומר בתכילת עלמי בגלגול הנכרי עומר לגמרי והא דדייק בברייתא הא תרומתו בתרך אסורה ומדמעת מקום תכילת קבע הוי תרומתו תרומה ואסורה לזרים ומדמעת ומ"ל לחלק בין תבואה של נכרי לו של ישראל ול"ע: בא"ד דבמס' תרומות פרק תשיעי כו' כל"ל: בא"ד וכי גזר משום בעלי כיסי' בקבע כו'. ועיי' שם בר"ש דמסיים ואפילו גזר על עולה כיון דשאלה פקע לה קבלה מיהוא ולפ"ז יתכן פירוש זה: ד"ה כדי שתהא בהמתו כו' היכן מלינו דבטל אסור כו'. פירוש דמסמע דבטל אלא פני כבית אפילו בהמתו במי לא אכלה: בא"ד דמיתסר בהלקה קודם הרמה אף מהאי דרמה לא אותו אלא לכהנים ולא לישראל. ועיי' במסכת תרומות בתוספת דף ס"ו ע"ב ד"ה לא יאכילנה כו': ד"ה יאכל מתן תחלה אמן ולבותו קודם הסלת ויאכל לאחר כו' כל"ל: ד"ה ובשעת הביעור כו' מבאן ואילך לא זבדוק ואפילו כו' כל"ל: בא"ד דאמר לא בדק בתוך המועד כלומר כו' כל"ל: בא"ד לכך אלא דמועד ממש קאמר כו'. והתוספת קילר בלון בלבונו ופירושו דבתוך המועד היינו מתחלת שבע עד סוף הפסח ועיי' בתוספת דפסחים ד"י ע"ב ד"ה ואם לא בדק כו':

דף ס"ח ע"א רש"י ד"ה זכור הוא את מיסור החדש ולא מכיל הס"ד וכל"ל: ד"ה חדש בדיל מיניה שהרי לא מכיל חדש כו' כל"ל: ד"ה דרבנן אדרבנן כו' לאחר המועד דהיינו בתוך הפסח הס"ד וכל"ל: ד"ה קמח ונקי תנן כו' קמח כעין קמח שלנו ונקי תבואה שבתוייבשה בתנור הס"ד וכל"ל: ד"ה שיהא יוצא הכף כו' כל"ל: ד"ה ולא מן התורה כו' ובזמן שאין בית כו' כל"ל:

תוס' ד"ה קולחים כו' מפני הנמיעות שבו ואתי שפיר הא דלא תני בית הטמקים כו' כל"ל וכ"ה בס"י: בא"ד דמתקים שאתה מבינא אי אתה קולר כו' כל"ל. פירוש ופשיטא דבית הסלחים ובית הטמקים אסור קודם קלירת העומר. ומ"ן הכ"ז גורם גזירה שלפנינו ולא כיתא לי דהא כתבו דבית הסלחין ובית הטמקים הוה ממקום שאתה מבינא: בא"ד וחד מעמא להבינהו כו'. פירוש אי לאו הסיא תוספת דלעולם דתני אין קולחים מבית הסלחין ומבית הטמקים הוי גרמי הכא קולחים של בית הסלחים ושל בית הטמקים ממד מעמא דדרים בתי"ב קולחים של כולם אותו שרגיל להיות נקלר בזמן שהכל קולחים אבל אלו רגיל להיות נקלר קודם משום הפסד הפירות שמתבלין ואתי להתבטל: בא"ד מאחר לדבריכם כו'. פירוש וקאי אכל הקרבנות אפילו דאלו ביכורים: ד"ה אבל לא גודשי כו' ויש לומר דכל שכן אמין לגזור במקום מצוה ביעור הס"ד. פירוש כיון דאיכא עוד מעמא במלות ביעור דהוא עלמו מחזיר עליו לשורפו מכ"ם דאין לגזור כמו מטו' פסולת ובזה יתורץ מה שיש לקשות ע"פ שבתא זו דמאי פריך דרבנן מדרבנן דלמא מעמא דרבנן התם משום מלות ביעור ועיי' במהרש"ל ובמהרש"ל בחידושי הש"ס ד"ה ומשי' לאוקמה מצוה כו' כל"ל: ע"ב גמרא אמר רב נחמן ב"י לדברי ר"י ב"ל נסכי ביכורים כו'. וכתב מ"ן הכ"ז ל"ע על הרמב"ם שכתב בפ"ה מהל' מ"מ דין ז' ומבכורים כו' בצ"ל (פירוש פ"ה מהלכות איסורי מזבח ופ"ו מהלכות תמידין ומוספין): אמר מאי מנחות ונסכי לא מן הטבל ולא מן החדש קודם לעומר כו' ולא"ל מעלה כו' עכ"ל והרי בסוגיא זו מבואר לנסכים שרי מיין קודם לעומר ומה שאמרו לאין מביאים ביכורים קודם לעומר היינו מתן דגן ולא מביכורים לאילן לר"י ב"ל כו' ומסיים ע"כ הא דכתב ולא מן החדש קאי אמנחות ולא אנסכים ותדע דעל בתר מעמא אמסיים משום דסוי מלוה הבאה בעבירה ונסכים לא שייך מעמ זה

ברכת הזבח

הגהות

ומעורבותיכם דרש מרבעי כו' דרבות של שותפות פר' בצ"ל נ"ל: ד"ה עכו"ם שהפרוש כו' וקשה. אפי' בשל ישראל כו' בצ"ל: ע"ב רש"י ד"ה שלא ברצון כו' העומר וזה שבבר כו' ודאי נקבר קודם כו' בצ"ל: ד"ה בודקים כו' לא דגדולין כו' בצ"ל:

דף ס"ח ע"א גמרא משקרב העומר הותר חדש כו' (מיימוני פ"ג מהלכות מעשר ופ"י מהלכות מאכלות אסורות): רש"י ד"ה עד קלי מאי א"ל בצ"ל: ד"ה עד עצם כו' עד בכלל. הס"ד: ד"ה משקרב כו' ורוש לקיש הס"ד: ד"ה ומשי' לאוקמה מצוה כו' בצ"ל: ע"ב גמרא אין מביאים מנחות וביכורים כו' בצ"ל. (מיימוני פ"ה מהלכות איסורי מזבח ופ"ו מהלכות תמידין ומוספין): אמר

חידושים

כו' (הר"א) בעלי כוסין לאו מילתא היא דאפי' בגר כו' (היינו ברוחנא דר"ש ולעיל דמשני רבא דחייב מדרבנן) קודם שנתגייר ואין לומר כו' עכ"ל. לכאורה הי' נראה להגות בדברי התוס' ויל"ל דאי מדרבנן כו' לא אמר (ר"ל בבכורות שהביאו התוס' לעיל) דהן שלו מה"ט גופיה (ר"ל משום גזירה כו') וקשה א"כ כו' וי"ל בא"כ דר' חגינא סבר דאפי' דרבנן אינו חייב ולית ליה הגזירה אם פריך אר' אלעזר דס"ל דחייב לבו"ע דילמא ס"ל הגזירה וחייב הרבנן בך. תיפ"ל לבאורתא. שוב ראיתי כו' ר"ש משנ"א ס"ג. הרמב' משנה. ד' דא"ל שום. הנ"ח. נצ"ל. ושאין לומר כו' וי"ל ובע"ב. חיוב. דאורייתא. ופריך. שפיר התם. מהונגדן א"ב בון. ר"ל דחייב דאורייתא. ולא ס"ל הגזירה. אלא דאתיא מכח נבקא. כו' דלמא. פל. ר"ש וחייב מדרבנן לתנו. לבהן. משום. בעלי כוסים. ולי"ל בר"ת אר"א. ותסר. כאן. הסוגיה בהגיתם. ובגזש שם מצאתי וי"ל וי"ל דודאי מעיקרא ס"ד דלית ליה גזירה בעלי כוסים מדאמר והן שלו ולמאי דספיק קאתינא מכח נבקא. כו' אפי' מכר מבלו לנכרי ובא ישראל ולקחה ממנו מעשרן והן שלו ג"כ עכ"ל: ע"ב גמרא טערים אדם על תבואתו כו' (פוימוני פ"ג מהלכות מעשר): כאן. לו. לעשרון. כו' (ברש"ס) מהלכות תמורין ומוספין). ר' ודאי. אומר בראנן חכמים הי' עושים. והנה לפי מאי דקיו"ל כר"י מובה קשרי לקצור. תיכף אחר קצירת. העומר. אף. קודם הבאת עומר. ולתקרב. ולא גזרינן ואף לר"מ הי' שרי. מדאורייתא אלא דגזר מדרבנן שמא יאכל ולר"י אף. דהי'. מקטף אליב' דדבה היינו שהי' קוצר. קודם. שקצר. העומר אבל. מיהא. הקצירה וודאי דשרי לקצור לבו"ע וכ"כ. הרמב"ם לחדיה. שם דין ג"ג. והכ"ם תמה עליו עיי"ש ואין מקום לתמיהתו וכן. מובח. להבא. בהתחלתן גנטרא. לקמן. ומלקצור. מלפני הפסח דלאמר. קצירת העומר. מותר. מור לקצור. ר' יוסי בר' יהודא. ר' יוסי בר' אמר דאמור עד. אחר. הבאת. עומר ומה נמשך לדעתי השעות להבב הכפף משנה. מ"ם גם לפי' זה מסיק בקשי' לר"י. בר' יהודא ומובה דשרי אחר. קצירת. עומר. וב"ש לגירסת רש"י פשומא דשרי. ועל"ל מ"ש עוד בזה ובביאור דברי התוס' מ"ם הרמב"ם ס"ל כמשמ הסוגיא ופירשו' דתוס' ורו"ק: תוספות ד"ה כדי שתהא. כו' אבל אכילת קבע לא היינו. מהרבנן. וקשה מהא. דפריך כו'. דסמך קוצי' כו'. מיהו ההיא איבא דשמוני. כו'. וקאי דרבנן כצ"ל. ד"ה בדי שתהא. כו' לבהמתו כדשינו. תרומה. עכ"ל. דבנן וה. ילפינן מהיקשא דכשם שתרומה טמאה מותר. בהדלקה. אחר. הרמה. ולכהן דווקא. ה"ה טהורה בתנאת. של. כילוי לכהן דווקא. אחר. הרמה. ולא לישראל הצריך ליתנם. לבהן כמו. טמאה. והכהן שרי בטהורה. באכילה. וחמאה. של. כילוי ולא. ישראל כמו. טמאה. בכל. איסור. קיל: ד"ה. ובשעת. הביעור כו' בדקי. ואפי' לא. בדק. כו' דמוע'. מקש. קאמר. תוך. ימי. הפסח. כצ"ל. ור"ל. ובבוק. אחר. הפסח. ג"כ. שלא. יתערב. חמץ. שעבר. עליו. הפסח בשאר. חמצן. ק"ל. וגעיין. בתוס'. דפסחים:

דף ס"ח ע"א תוספות ד"ה קוצרים כו' אבל. אבתי. קשה. אמאי. לא. חשיב. בי. כו' (בצ"ל וי"ל בחתיתין דפ' כל הקרבנות). ולא. קרינא. ביה. מסקנא שאתה מביא אבל כו' הנטיעות שבו. והא דלא. תני. בו' אתה מביא. אתה. קוצר. ונביאה. לפרש. כו' (בצ"ל) ומהאתה. אי. לאו. הוה. דתוספתא. בר' ואם. מעמא. בתרוייהו. עכ"ל. פי' דלענין עומר אף שפירות טובים הם. מ"מ. קוצרים. משום. הפסד. מרובה. אבל. במנחות. כשירים. אלא. דבתוספתא. דלעיל. אומר. לקצור. בבית. השלחין. ושל. עמקים. ק"ל: עוד שם. ובתוספתא. דכיש. מרבתיב. מבחר. כו' ר"ל. וקאי. אכל. הקרבנות. אפי' דלאו. ביכורים: ד"ה. והכתיב. עד. כו' דאיכא. עשות. דאורייתא. כו' ס"ם. אסור. מהאורייתא. ע"ל. דף. ח' כיש. ע"ב. שכתבו. דאפי'. עשה. ליכא. אלא. מצוה. בעלמא. עיי"ש: ע"ב גמרא. אמר. רב. נחמן. בר יצחק. לדברי. ר"י. בן. נחמיה. נסכים. ביכורים. שחקריבו. קודם. לעומר. בשרים. כו'. לכאורה. יש. מקום. עיון. על. הרמב"ם. שכתב. בפ"ה. מהלכות. איסורי. מזבח. דין. ה' ו"ל

חדש והיתר עומר למה לא יביאו. ועוד מדקאמר לדברי ר' יהודה משמע דר' טרפון פליג עליה והלא ר' טרפון שתק לו, ועוד דר' טרפון לא אמר דבר שנראה דעתו לחלוק אלא דהוה קשיא ליה ור' יהודה תירץ לו ואין זה דעת בפני עצמו דלהוי שייך לומר לדברי ר' יהודה, ועוד מאי קאמר התם הוא דהותר מכללו וכי לא ידע אמאי דלא נאסר דיש לנו להתירה. וג"ל צורת הפי' כך דר' טרפון ודאי היה יודע זה שהשיב ר' יהודה אלא שלא היה דעת ר' טרפון שאיסור חדש לגבוה יהיה מכלל ומכח איסור הדיוט דמדקאמר רחמנא מנחה חדשה שתהא חדשה לכל המנחות א"כ משמע הוא דדבר שנאסר בפני עצמו הוא שנאסר חדש לגבוה עד הקרבת שתי הלחם ולא מכלל איסור חדש של הדיוט הוא ולכך נאמר דלדעת ר' טרפון נאסר החדש לגבוה גם בדברים שאינם נאסרים להדיוט קודם העומר דהיינו במנחת נסכים ויין דחדש דקרבן גבוה משמע ולכך היה ר"ט אומר דהואיל דאיסור גבוה איסור בפני עצמו הוא לאחר העומר כמו לפני העומר שלא מכח איסור הדיוט אין לחלק בו בדיעבד בין אם הביאו קודם העומר בין הביאו לאחר העומר קודם לשתי הלחם, ואין לומר דגם לדעת ר' טרפון היה ראוי להיות בו איסור קודם לעומר יותר מחמת איסור הדיוט משום דמאי דמתסר להדיוט מתסר לגבוה משום ממשקה בני ישראל, דז"א דמאחר שיש אסור לו משום גבוה בהדהוא לא שייך ביה ממשקה דלא שייך ביה איסור דממשקה ישראל כי אם בדבר שנאסר להדיוט ולא נאסר לגבוה ולא בדבר שנאסר גם לגבוה שנאמר שנתוסף איסור משום ממשקה ישראל, ועוד דאפי' נחליט שיהא נוסף בו איסור ממשקה ישראל מ"מ אין לחלק להתיר בדיעבד בין במה שאין בו כי אם איסור א' בין שיש בו ב' איסורין' וע"כ היה תמה ר' טרפון ור' יהודה בן נחמיה השיבו דנוכל לומר דאין דעת הכתוב שיהיה חדש לגבוה איסור בפני עצמו שלא מכח איסור הדיוט אלא מכח איסור חדש שנאסר להדיוט קודם לעומר נאסר לגבוה גם לאחר העומר שקודם העומר נאסר להדיוט ולגבוה באיסור א' שנאסר לגבו' מכח האיסור שנאסר להדיוט ואחר העומר שעבר איסור הדיוט המשיך הכתו' עדיין איסור גבוה שהיה בו קודם לעומר מכח איסור הדיוט שיהיה אותו איסור עומד לגבוה עד הקרבת שתי הלחם, והילכך קאמר ר"י שיש לחלק בין הנקרב קודם לעומר לנקרב לאחר העומר דקודם העומר שלא הותר בללו של איסור כלל גם להדיוט אם הקריבו בדיעבד פסול אבל לאחר העומר שהותר האיסו' מכללו אעפ"י שעדיין נמשך הוא לגבוה מ"מ נגרע כחו של איסור מאחר שלקח היתר בקצת לגבי שלא יהיה חמור האיסור כמו מתחלה הילכך גם לגבוה אם הביא כשר. וניחא מאי דקאמר לדברי ר' יהודה בן נחמיה נסכים בכורים וכו', וגר' דלדברי ר' טרפון לא נימא הכי משום דאיסור בפני עצמו כדפי' ונאסר ג"כ לגבוה אבל לר' יהודה דאין האיסור כ"א מכח הדיוט לא נאסר לגבוה אלא מה שנאסר להדיוט, וקאמר פשיט' ומשני מהו דתימ' התם הוא דהותר מכללו להדיו' דמאי דהותר להדיוט לכתחל' נימא דהותר לגבוה בדיעבד אבל בזה לא שייך למימר הותר וקמ"ל דמכח טעמא דגימא דאיסור דגבוה בא מכח הדיוט דשרי, משום דגימא דלא היה בו איסור לגבוה מעולם:

מתו שיתירו שלא כסדרן, למקדש וחליף עלייהו שתי הלחם ועומר ומביאא ליה אי מצי לאקרובי מנייהו, קודם שתי הלחם, ל"ה. ר"ל קודם לשתי הלחם דשנה הבאה אעפ"י דחליף עלייהו שתי הלחם ועומר, אפ"ה לא משתרו הואיל והוו שלא כסדרן. וקשיא דאמאי לא בעי אי שריין לאחר הקרבת שתי הלחם בלא הקרבת עומר, דדוקא לדברי ר' יהוד' בן נחמיה דסבר דנאסר חדש לגבוה מכח איסור הדיוט אלא שהמשיך איסור עד לאחר הקרבת ב' הלחם (ליחא) [ניחא] דצריך שגם עומר יתיר לגבוה כמו להדיוט אבא לדברי ר' טרפון שנאסר לגבוה איסור בפני עצמו ולא נאסר מתחלה לגבוה מכח כלל איסור הדיוט א"כ דאיסור בפני עצמו הוא אימא דשתי הלחם שרי ליה בלא עומר שנא' שאסר חדש להדיוט ואמר שעומר יתירנו ואסר לגבוה איסור בפ"ע ואמר ששתי הלחם לבד יתירנו אם נזרע קודם לעומר אין העומר מתירו כ"א ב' הלחם ואם נזרע לאחר העומר גם כן ב' הלחם יתירנו ואימא דלא בעי היתר עומר. וי"ל דמאחר דשתק ר' טרפון א"כ הודה לדברי ר' יהוד' ואליבא דר' יהוד' בעי דהלכת' כוותיה ומאי דקאמר לעיל לדברי ר"י לפי שמדברי ר' יהוד' אנו למדים כדפרישי' לעיל. אי נמי נוכל לומר שגם לדעת ר' טרפון דסבר דנאסר לגבוה איסור בפ"ע אפ"ה בעי ביה היתר עומר עם היתר ב' הלחם דמאחר דנאסר לגבוה קודם לעומר כמו שנאסר להדיוט מצי סבר דבעיקרא ביה תרי היתר עומר והיתר ב' הלחם:

ברכת הזבח

חידושים

ול"ל אין מביאים מנחות ונסכים לא מן הטבל ולא מן החדש קודם לעומר וכו' ואע"ל מערלה וכו' מפני שחי' מצות בעבירה כו' עכ"ל. והרי בכאן בסוגיא מבואר דנסכים שרי מיין קודם לעומר ומה שאמרו דאין מביאין ביכורים קודם לעומר היינו מטין דנן ולא. אביכורים דפירות האילן ליודא בן נחמיא וכמ"ש רש"י. והרב כתוס' יום טוב ה': בדוחק דר' טרפון לא ס"ל הא דיודא בן נחמיא ולא נזרע לר"מ מעמיה דמתניתין ולריגא ס"ל לר"מ דכל הדברי' אפילו בין אסור קודם לעומר ור"נ ב"י לדברי יודא בן נחמיא קאמר דשרי עוי"ש והביא הרב הנ"ל סיוע לזה מס"ש עור הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין עיי"ש. ולא דק דשם בפ"ז דין י"ז כתב הרמב"ם וז"ל כבר ביארנו שאין מביאים מנחות ולא מנחת נסכים ולא ביכורים כו' ולא הזכיר שם נסכים כלל א"ב בע"כ הא דכתב בפ"ה מהלכות איסורי מזבח ולא מן החדש קאי אמנחות ואמנחת נסכים ולא אנסכים והוא האמת וכפשט הגמרא ליודא בן נחמיא ותדע דויל בתר טעמיה דרמב"ם משום דהוי מצות הבאת בעבירה ובנסכים לא שייך טעם זה דהא יין חדש לא אסרה תורה מעולם לשתות לפני העומר אלא ה' מינים לבד ונסכים דנקט שייכים משום שאר איסורים נקט ולא משום איסור חדש. וזה נ"ל ברור ולא כהבנת ואריכות בעל התוי"ט ודו"ק: ר"ש"ר ד"ה קסבר כו' לא חייש רבנן כו' דא"נ שיתם' כו' כצ"ל. ור"ל דלא רצו להמתין עד שיאיר סורת ד"ז ואם יהי' מוחר מס"נ דס"ל כיון דבח"ל הוא דרבנן ולא חיישינן להתמיר בספיקו וק"ל:

תוספות ד"ה בשיטת ר"י כו' ור"ל דהכא לא מצי סברי כו' (דהתם אמרינן דגזרינן שמא דאיבני בלילה כו' ואינהו בע"כ לא ס"ל הגזירה כדמסיק הכא ק"ל). ותימא מנ"ל לר"ע ולרשב"ל כו' דקאמרי אף כו' בכ"ל. פי' מדקאמרי אף ר' יהודה בן נחמיה דס"ל דבזמן שביה"מ קיים בעינן דזוקא עומר להתירו ובחורבנו האיר מוחר מתיר אלא בע"כ ריב"ז דאומר פ"ל משום גזירת וכתי' קמא דמס' מוכה פליג את"ק אבל לר"י ור"ל בע"כ ריב"ז לא ס"ל הגזירה אלא ס"ל דמראורייתא אפור י"ז א"כ מנ"ל דת"ק פליג ע"ז דילמא גם תת"ק ס"ל מראורייתא דאפור ודו"ק נ"ל:

הגהות

אסר רבת ת"ש אם תקריב כו' כצ"ל: רש"י ד"ה עצם כו' יום הס"ד: ד"ה דקסבר כו' מאורתא ובצפרא כו' יבנה כו' וחשו רבנן כו' הר"א וכצ"ל: ד"ה וסבר כו' מן התורה וחדש כו' הר"א: ד"ה מתניתין. מנחות מתת מוטה כו' כצ"ל: ד"ה קודם לשתי כו' לכל המנחות הס"ד: ואח"כ ד"ה וביכורים: ד"ה משום דהותר כו' לעומר והותר כו' הר"א: ד"ה סתו שיתירו כו' למקדש הס"ד: ואח"כ ד"ה וחליף כו' לעומר הס"ד: ואח"כ ד"ה מביאין כו' עומר הס"ד: ואח"ב ד"ה אין כו' שתקריב למובח כו' כצ"ל: ד"ה כגון דורע כו' לכל מנחות הבאות מאותן חיטין שבאים כו' אלא מדלא אמר כו' דתני ב' הלחם דאשתקד לא שרו כו' ולא הוי בכורים (כצ"ל והס"ד) ויותר נ"ל להגיה הלחם דאשתקד שרו לתו ולמחוק תיבת ל"א וק"ל: ואח"כ ד"ה מי סברת תאי כו' הלחם ביכורים כו' בהן ביכורים כצ"ל והר"א והס"ד:

(5)

ח הגונב עולת חבירו והקריבה סתם וכו'. ירושלמי פ"ב דקדשים שמייב בסתריותן חייב בשוחט תמימים לשם בעלים פרין והרי חזרה קרן לבעלים. פי' שהבעלים נתכפרו בו. ומ"ש שם כשם בעלים לו דוקא דסתמא ומי כשר כדאיתא כריש זבחים [שלא] לאפוקי שלא לשמו נקע הכי:

ט אין מביאין מנחות ונסכים לא מן הטבל וכו' עד ואצ"ל מערלה וכלאי הכרם. בתוספתא דמנחות ספ"ח וגם בתוספתא דמעילה ספ"ק. ובפרק אלו עוברין (מח.) ממשקה ישראל מן המותר ליישראל מכאן אמרו אין מביאין נסכים מן המוקצה. ומ"ש ולא מן החדש קודם לעומר אינה כמשנה במנחות פר' ר' ישמעאל (מח:). ומ"ש ולא מן החדש וכו', לא במנחות בלבד אלא אף בנסכים כדאיתא בפרק כל קרבנות הציבור (פז:): ומ"ש ואם הביא לא נתקדשו וכו', במשנה פרק מנחות קודם לעומר ושם הביא פסול. ומשמע לרבינו דהיינו לומר דהוא קדשים שנפסלו ומשמע ליה דהוא הדין לכל איך:

ט אין מביאין מנחות ונסכים לא מן הטבל קודם לעומר ולא מן החדש קודם לעומר ולא מן המדומע, ואין צריך לומר מערלה וכלאי הכרם, מפני שהיא מצוה הבאה בעבירה שהקב"ה שונאה. ואם הביא לא נתקדשו להיותן ראויין לקרבן אבל נתקדשו להפסל ויהיו כקדשים שנפסלו: (י) כל המנחות אין מביאין אותן מן החדש קודם שתי הלחם לכתחלה שהרי נאמר בהן בכורים ליי' ואם הביא כשר. ומביאין נסכים מן המוקצה ביום טוב:

ח הגונב עולת חבירו והקריבה סתם נתכפרו בה הבעלים הראשונים: (ט) אין מביאין מנחות ונסכים לא מן הטבל ולא מן החדש קודם לעומר ולא מן המדומע, ואין צריך לומר מערלה וכלאי הכרם, מפני שהיא מצוה הבאה בעבירה שהקב"ה שונאה. ואם הביא לא נתקדשו להיותן ראויין לקרבן אבל נתקדשו להפסל ויהיו כקדשים שנפסלו: (י) כל המנחות אין מביאין אותן מן החדש קודם שתי הלחם לכתחלה שהרי נאמר בהן בכורים ליי' ואם הביא כשר. ומביאין נסכים מן המוקצה ביום טוב:

ח (וכן) הגונב עולת חבירו וכו'. מכל מקום הקריבה הגנב לשמו היינו דממרינן לעיל לא מכעיא עולה שבולה כליל דפקיעא דעבו כה מקנת המזבח. ומשמע שאם הקריב מעמא הגזולה סתם פסולה משום דבעינן לשם בעלים כדתנן (זבחים כ.) כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשם תוכה חוץ מן הפסח והחטאת שהם פסולין לגמרי:

ט אין מביאין מנחות ונסכים וכו'. כל זה מבואר שאין עבירה מצוה. הטבל הוא מבואה שלא הורמו מתנותיה. והחדש קודם הקרבת העומר הוא בלתי. והמדומע היא מבואה שהורמו מתנותיה וחזרו ונפלו לתוכה: ואין צ"ל מערלה וכלאי הכרם. אעפ"י שהוא דבר פשוט ג"ל שבתב בן לשמועינן דאפילו ערלה וכלאי הכרם דאיסורי הגאה נינהו נתקדשו ליפסל והוו בקדשים שנפסלו. הכי אמרינן מלשון רבינו. אלא דקשיא לי כיון דאיסורי הגאה נינהו היכי חייל עליהו הקדש ליפסל והלא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. וי"ל דלא נפקא מינה מידי דערלה וכלאי הכרם אסורים לגבוה ולהדיוט א"נ דהוו כאחד שאינו ברשותו ועשאו הכתוב כאילו הוא ברשותו לענין בכל יראה ובל ימצא הכא אמי אע"ג דאיסורי הגאה נינהו עשאם הכתוב ברשותו לענין שיחול עליהם הקדש ויהיו קדשים שנפסלו:

י ומביאין נסכים מן המוקצה וכו'. הכי איתא בפרק (כל שעה) [אלו עוברין (מח.)]. וא"ל דעבמא משום דלא אסרו רבנן מוקצה לגבוה:

לחם משנה

ט ואם הביא לא נתקדשו וכו'. בהדיא אמרו בתוספתא ספ"ח דמנחות בכל הני דאם הביא פסול. וסובר רבינו דהוו בקדשים שנפסלו וכמו שבתב הר"ב בפ' משנה ז"ל. אבל אין לורך למה שבתב דממה שאמרה המשנה גבי חדש למד למידך, דבהדיא אמי בן בתוספתא על בולן ובדומיבא [עמ"מ פסוק"מ פ"ג פה"ב]:

משנה למלך

ט אין מביאין מנחות ונסכים כו'. עיין בתי"ט (פ"ו) [פ"ר] דמנחות (מ"ו) ובספר ברבת הזבח דף ק"כ ע"ב [למנחות פה:]: ומ"ש רבינו ואין צ"ל **מערלה וכלאי הכרם** נראה דטעמא דפשיטא ליה בהני הוא לפי שאסורים בהנאה ופשיטא דאין להביא מנחות מהם לו משמעות כאן ואפילו היינו יכולין לפרשו אינו דרך הגמרא וזהו שכתוב בהשגות א"א אין כאן אפילו ע"כ. ונראה שצריך לדחוק ולפרש אפילו זה נמשך אל מה שאחריו והכי פירושו ואפילו היה חטאת שהכהנים אוכלין את בשרה מפני תקנת וכו' ועל פי מה שנתבאר מהגמרא וזהו שסיים וכתב **וכן העולה** כלומר דבעולה שייך למגזר טפי. אלא שהדבר דחוק כי כתוב **ומפני** וקשה להמשיך האפילו עמו אלא שצריך לדחוק שכתבו רבנו מפני סוף הלשון אף שאינו מחובר. ואפשר שרבנו לא היה גורס אפילו הכי גזור שלא יאמרו וכו' ומפרש החדוש על מה שנשנה במשנה דהיינו חטאת הגזולה שלא נודעה שהיא מכפרת הי"ק לא מבעיא עולה דמכפרת דלגבי מזבח ראוי לומר דיאוש קני אלא אפילו בחטאת שהעיקר אוכלין הכהנים וגם הכפרה תלויה באכילת הכהנים כדאמרינן (פסחים נפ: וש"נ) כהנים אוכלין ובעלים מתכפרים מכפרת. ואפילו גריס אפילו הכי גזור, היה אפשר לפרשו בדוחק אלא שאין נר' סוגיית הגמרא. הכלל שרבנו סירכא דמתני' נקט כי במשנה לא הוזכר אלא דין לא נודעה שמכפרת וקתני בה חטאת לרבותא דאם נודעה וכאשר תרצו דה"ק הא נודעה וכו' כן עשה רבנו וחרכו לתפוס דרך המשנה. ומכל מקום יש לדקדק שהרי פ"ב מהלכות גניבה (ה"ו) גם פ"ב מהלכות גזילה (ה"ל) פסק רבנו דיאוש לא קני *א"נ אפשר דגבי הקדש פסק דיאוש קני כפשטה דמתני' וסוגיא דהנזקין וגבי הדיוט פסק לא קני כר' יוחנן דסבר הכי במרובה (מח:) לגבי ר"ל, והדיוט שאני דכתיב (ויקרא ה) אשר גזל אם כעין שגזל יחזיר ומשמע אפילו לאחר יאוש, אלא שהמפרשים כתבו בהפך דאפילו אי בהדיוט קני גבי קרבן אפשר דלא קני משום מצוה הבאה בעבירה דכתיב (מלאכי ה') והבאתם גזול וכו', א"נ דהכא לאו יאוש כדי הוא שכיון שהקדישו הרי יש כאן שינוי רשות וכבר ביאר שם רבנו (בגיבה שם) דבגנב והקדיש וטבח [אינו] משלם ד' וה' גם שינוי השם איכא דמעיקרא חולין והשתא הקדש ומטעם זה אמרו גזל ולא נתיאשו אינו מקדיש הא נתיאשו חל הקדש אחר יאוש אע"פ שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו הקדש וקנייה באים כאחת ע"י שינוי רשות. [ואית אחר] שמן הדין נתכפרו איך יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בקום עשה ולהצריכו לחזור להביא קרבן שנפטר ממנו ונמצא מביא חולין לעזרה ותרצו בתוס' (נפין מה:) דדוקא נודעה קודם זריקה הוא שאמרו אינה מכפרת פירוש ולא יזרוק ויביא אחרת אבל אחר זריקה שכבר נתכפר לא יביא אחרת. ותירוץ דחוק הוא דמתני' סתמא קתני.

* נראה שחסר כאן.

מקורות וציונים

ריק"ר, שהמפרשים כתבו בהפך תוס' ורשב"ם ניחוס שם ובתוס' ב"ק פו.-

שם, ויש מי שתירץ ע' רשב"ם ותוס' דרא"ש שם שתירלו כן על קושייה רש"י על עולה:

ה"ש"י. תו"מ פ"ו הי"ז, ושם כ' גם ביבורים בבנגמ' זבחים פח. (מ' המפתח). המ"ג ל"ת שיח-שיט. מצוה הבאה בעבירה ע' הל' לוגב פ"ח ה"ח ובכסה"מ ולח"מ ובכ"מ שם בראב"ד וע"ע ספר המפתח. שהרי נאמר בהן בכורים ליי' ויקרא בא יז. וע' פיה"מ מנחות פ"י מ"ו שהביא מהספרא והקרבתם מנחה חדשה לה' (שם פסי עז). מן המוקצה ביו"ט ע' הל' יו"ט פ"ח פיז שהמוקצה אסור ביו"ט ומותר בשבת.

רדב"ז, בחמץ בפסח כו' הל' חמץ פ"ג ה"ח. ריק"ר. פי' מיין כו' שגם הטולת בהל' תו"מ שם כ' מנחת נסכים וע"ע ספר המפתח:

רעק"א

ה"ט. בסה"מ, ומשמע לרבינו דהיינו לומר דהוו קדשים שנפסלו. בבר הציג בשגת פריה מי' ל"ו דהא תלמוד ערוך הוא זבחים דף פ"ח ע"ל עי"ש: (גליון הרמב"ם, וע' ספר המפתח).

שנויי נוסחאות

פרי"ש. של שנה אחרת כ"ה כרוב כפה"ר. בכמה כת"י וכדפוסים אחת וזיינו כך.

מקורות וציונים

שאסור לאכלה עד פ"כ: המ"ש. שליש המזרון (פי' המשנה, וע' ספר המפתח). שנ' קצירכם הל' יז. מנחת נסכים בהל' מיסודי מזבח כ' ונ כ כ ס, וביכורים לא סזכיר סם ונ"ם גר"ו קורקום:

הי"כ. ואם הביא הורצה. ובריק"ו, כדין הספיקות ע' מש"ב בהל' ספוס"מ פ"כ הכ"ו:

רעק"א

הי"ז. ולא יביא קודם להבאת שתי הלחם. ופס פרנו פונס ולא הקריבו שתי לחם בעצרת מסקנת דמותר למ"כ להקריב מנחה מן המנד. עודי מכן במיזוזין נר"ה דף ז' ע"ב בד"ה מידי דמלאי במעשה עי"ש: (גליון הרמב"ם). הי"כ. וכן תבואה שהיתה בקרקע. ע' בתוי' מגן שלמו בסוף הספר בלשונות הרמב"ם דף ס' ע"ב ד"ה שלמו מסם עי"ש בפרוכה: (גליון הרמב"ם).

כ וכן תבואה שהיתה בקרקע וכו'. סם בעי רמי בר ממל שתי הלחם הבלא ברים לו מבעם ברים מלי הבלא ומלי מבעם מילומל הבלה דפירל וחבעם עלה המלבים בהברים ברים הבלא ומבעה מיבעיל בלא הבלה דעלה וחבעה דעלה לו ללו מיקו. פירום מי הוי הבלה כהברים לו לא מיקו. פירום מי הוי הבלה דמבעה עלה המלבים בהברים בהבים ברים הבלא ומבעה דעלה לו לא

בא"ד ואי"ה הא דתניא בספ"ק דבכורות פי' ולעיטה הרמב"ם דפ"ל דהגזירה לחייב מירות עכו"ם הוא דוקא בהכנותיה ישראל שמירתו עכו"ם אבל בהכנותה עכו"ם עצמו לא גזרו. א"ע שכל דכיון דאפי' אי אין קנין לעכו"ם מ"מ אין לריך ליתנו לכהן. אי"כ אי"ע דאם בהכנותה של ישראל רק שמירתו עכו"ם בזה גזרו משום בעלי כיסין גם ליתנו לכהן דהא כל כוונת בעלי כיסין לברויח הממון [ועל זה גזרו לבטל מחשבתן]. ואין לפרש דהא דמעשרן והן שלו הוא גם מתקנת חכמים רק מיירי בהכנותה שדה עכו"ם ובזה ליכא גזירה. ומ"ע דהוס' דאפי' בגר שמירת קודם שנתגייר מסקינן הך גזירה. היכן נזכר זה בגמ' אבל בוונסם לפי' רש"י לעיל דעכו"ם שהפרים היינו בגר שהפרים על פמ"ח שנולד לו בשיטה עכו"ם. ועי"ז מסקינן הא תרומתו אסורה:

ע"ב במשנה קמן והקטיר. פמקו בתוס' דלא חני מלת. ומ"ע הקוי"ע פ"ז דחשיב רק מילי דמנחות [ומלת הוא בכל הקרבנות] אינו מספיק דהא לא חני כמי ליקום לבונה והכתה הקומץ בכלי שרת. ומ"ע הוס' ד"ה ילק שכך הוא הסדר כו' ולא בפושרין כו' ליני מבין דבריהם דהכא מנחת סולת ליה בהו ליקח *) בפושרין כלל. דמנחות דינלוקות בפושרים הם בחפיות בלבד:

דף סח ע"א **בגמ'** הא דר"א בדוסתא היא.

אפשר דר"א ס"ל דדוקא בלחם דהוא עיקר אכילת אדם כמ"ש הש"ך (ביו"ד סימן פ"ח) דפל לחם יחיה האדם חייבינן דלמא אחת למיכל. אבל קמח קלי וגם חטים הגם דלפעמים כוסמים חטין מ"מ לאו עיקר אכילה היא ולא חייבי' בזה דלמא אתי למיכל:

שם במשנה מקריב העומר פוחר אדם מיד.

אפשר הפי' מיד אפי' קודם הקרבת הכבש דאי' ברמב"ם (פ"ז מה' מו"מ) העומר קודם לכבש [כפי פי' הכ"מ שם]. והטעם י"ל אע"ג דבמה קודם למנחה מ"מ עומר דבא לפניר הוא קודם. וכזה י"ל מה דקשיא לי למ"ש רש"י בפסחים ר"פ המיד נשמע דמוספין אין קריבים קודם לחלות משום דכתיב בהו ביום ומ"כ אחיך הרחוקין מוקרבין מחלות היום הא מוספין אחר חלות. ולמ"ש י"ל דהעומר הקדימו קודם המוקף נ"כ מה"מ דאתי להמיר. [הגם דמפורש ברמב"ם שם דלאחר המוספין קומלין העומר. י"ל דרש"י לא פ"ל הכי]:

שם וברחוקים מוקרבים מחלות היום. קצת קשה נהי דאין נ"ד מפעלין מ"מ שמא הי' איז פסול בעומר [הגם דמבואר (פ"ב דתכות) דלא נמלא פסול בעומר. אינסא לא סמכינן לתשרי איסורא] או שלא מלאו כלל עומר לקצור דלרי' כשאין עומר אסור מה"ת אדם כל היום אי"כ הוי ספיקא דאורייתא. וי"ל שסמכו על הרוב דמסתמא לא אירע בו פסול [אך ל"ע כיון די"ל מתירין לא אזלינן בתר רובא כמ"ש הר"ן סוף פ"ג דביצה ופי' במ"מ פ"ז מה' מעילה]:

שם בגמ' אחיר המזרח מתיר. פירש"י הגן בחמה אע"ג דבכל מקום שמוד שמחר יממא הוא. וגם לשון שמשה במגילה (פ"ב) דכל היום כשר להאשה ולקמילה. משמע שעמוד שמחר בכל הני דמני הסם פ"ע. מ"מ איסור אדם ע"ל לרש"י כיון דכתיב בלם היום הוא הגן בחמה. ועי' ניומא ריש ע"ג ותימו שבאחיר המזרח. משמע קצת דעלות שמחר נקרא אחיר המזרח:

תוס' ד"ה קולרין כו' עי' ברמב"ם בפי' המשנה משמע מלשונו דבית הבלחין בלבד נמי קולרין ובחיבורו (פ"ז מה' מו"מ) משמע דוקא בבית הבלחין שבעמקים הוא דמוקר ול"ע:

בד"ה ואם כתיב כו' ותימא כו'. ויש לחלק דלתקן גזירה משום מלוה לכתחילה אין סברא והיינו דאמרו הכא משום מלוה ליקום ולגזור. אבל בהם קודם הקנת ריב"ז הי' בילה אסורה רק דבתיר הבילה אחר הקנת ריב"ז ע"ז אמרו מסרה יבנה ביהמ"ק ואין להתיר מה שבכר נאסר. עוד י"ל דעיקר כוונת הגמ' דבא"ת מלינו כמה איסורים בביהמ"ק שלא הי' קודם הבנין ולא שייך בהם גזירה. דבשיתחדש מלית העומר ידעו כל ישראל שדינים הנולדים מכח העומר. רק לו עיקר איסור אדם תלוי בעומר ובזמן שאין מקדש היום מתיר בזה יעמו כיון דגם בזמן מקדש אדם אסור ומדמ"ל בלחמת לרי' ולרי"ל ולכן לרב ושמואל א"ע דיעמו בזה. אבל לרי' ורי"ל דבלחמת איסור אדם היום מתיר רק בזמן דאיכא עומר הוא מלוה אדשם שנולד מכח העומר שלא לאכול עד הקרבת העומר [המשוב דכתיב עד הביאכם]. בזה לא יעמו כלל כיון דמלוה זו לא הי' לה מקום כלל בזמן שאין עומר ולא שייך לומר העמא נמי ניכול ודו"ק:

ע"ב במשנה קודם לשתי הלחם כו' ואם הביא כשר. עי' בתוי"ט שכ' דבגמ' נשאר המעם בקושיא.

ופי' כ"ל דבאמת בשתי הלחם אין מפורש דאסור להקריב מקודם. ועיקר איסור דהקרבה קודם שה"ה הוא משום דלריך להיות שה"ה מנחה חדשה. אי"כ אין הפסול בהקרבה שהקדימו רק שנעשה חסרון במלות שתי הלחם. ואעפ"כ נמי אם כבר הקריבו מקודם דקי"ל דכשר שוב דשאין אפי' לכתחילה להביא עוד מנחות קודם לשתי הלחם כיון דשוב בלא"ה לא חהי' מנחה חדשה. אבל בעומר יש איסור בפ"ע דכתיב ולחם וקלי כו' לא תאכלו ומתילא להקרבה נמי מיפסל ולכן אם הביא פסול דהפסול היא בגוף הקרבן. עוד י"ל דהא בקדשים בעינן קרא לעכב ולכן קודם לעומר דאיכא ב' איסורים קודם לעומר וקודם לשה"ם משו"ה פסול בדיעבד אבל קודם שתי הלחם דאיכא רק חד קרא אין לנו דאי' לעכב. ולכאורה קשה מה דאי' בגמ' מה בין קודם לעומר לקודם שה"ה. הא י"ל כ"ל דקודם שה"ה דלא שינה עליו הכתוב לעכב כשר. אבל קודם העומר הוי כמו שינה הכתוב שהרי אסור מלד העומר ומלד שה"ה כיון דכתיב בעומר מנחת ביכורך משמע דאסור להקריב מנחה מקודם. מיהו אפשר דביכורים וחדשה דכתיב בני שתי הלחם הוי נמי כמו ב' קראי. גם י"ל לאתי דמיבעי' בגמ' דשתי הלחם מתירין שלא כדרך. אי"כ לפי הטעם הנ"ל יהי' מנחה קודם לעומר אי"כ כשרה אי מבר עליהם שתי הלחם ולא העומר דליכא בזה שינה עליו הכתוב ובמשנה תנן כללא דקודם לעומר פסול לכן מקשה מה בין קודם לעומר לקודם שתי הלחם:

שם בתוס' ד"ה בשיטת כו' ותימא כו'. י"ל דהא פלוגתא אי מד בכלל פליגי בה תנאי בעלמא בכמה דוכתי [בתרכין (י"ח.) ובגזיר (ל.) ועי' בטו"א ברי"ה (דף ל') בקונטרס אבני שפס]:

בד"ה לא אם אמרת כו'. המקו למה לא אמרו המעם מפוס דבעינן ממשקה ישראל. ויש לייסב דהא עכ"פ תנן במתני' ביכורים ואפי' לתה דתרגמי' דביכורים של יין אם הביא כשר י"ל דביכורים דתנן במתני' היא של דגן. וביכורים שאין מסם למזבח אפשר דא"ל בזה ממשקה ישראל *) וקשיא לסו מל ביכורים לתה נפסלין קודם לעומר:

שם בגמ' מי שברת ביכורים לפירא כו'. קשה להבין עי' בגמ' דהא מנחות דאסור להקריב קודם שה"ה הוא נמי

*) ומתחלקת לכהנים סולת כמ"ש ברמב"ם (פ"י ממעה"ק ה' ט"ו). אבן לקמן ר"פ ואלו מנחות פרש"י דנקמלת מיסה. וברש"י כתי' לקמן (פ"ז.) דהיתה עשר חלות. ופי' ברש"י פ' ויקרא שכ' דרק האפויות היו עשר חלות ומ"ע עליו המזרחי. ובמל"מ (פי"ג ממעה"ק) משיג על המזרחי מדברי הרמב"ם הנ"ל ולא הי' בה ליפה כלל. ובמנס משיג דרש"י לא ס"ל הכי כנ"ל. וגם מדברי הוס' אין נראה כן:

*) ביכורים (ר' פ"ת.) איתא אין מביאין מנחות כו' וביכורים מן המדומע ומל"ל מפרלה וכס"ב. אבן ברש"י שם לא גרים בכורים וכן בהוספתא פ"ח דמנחות וא"ת דמתילה לא נזכר

ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים. פי׳ בקונטרס (מזבחים דף ט.) מגיגת מרבעה עשר וכן כמוף כל הפסולין (שם דף ט.). גבי תודה שנאכלת ליום ולילה קתמרינן מנין לרבות שלמי מזר ושלמי פסח מלמוד לומר שלמיו ופי׳ בקונטרס שלמי פסח מגיגת מרבעה עשר וקשה דבפסחים פרק אלו דברים (דף פט.) דרשי מקרא בסדיא דמגיגת מרבעה עשר נאכלת לב׳ ימים ולילה ל׳ והא דכתיב בפרשה (ויקרא ז) ובשר ב) תודת זבח שלמיו (מרבי מגיגת י״ד לשני ימים ולילה אחד) ג) ושלמים הבאים מחמת פסח ליום ולילה ובראש דוחלי פסח שלמי פסח לכל הפסולין היינו מוחר הפסח כי הוה לתודת הבאים ובפסחים בפרק האשה (דף פט.) גבי ממשה ד) שנתערבו פסחים דקתמרינן וימיי מוחר הפסח דנאכל ליום ולילה ובפ״ק דזבחים הבנה (דף ה.) קרי למוחר הפסח שלמי הפסח דמשיב פסח גבי בל אחמר ופריך פסח דומיא בכיעא לו כו׳ ומשני מאי פסח שלמי פסח (שלמי פסח) ס״ל אמינא הוא׳ל ומחמת פסח קאמר כו׳ ועל כרחין לאו היינו מגיגת מרבעה עשר דכיון דקאמר פסח לא שיך מוחר הפסח דמיקרי פסח מופי דהיינו פסח ממש ומוקי לה במגיגת מרבעה עשר ומיהו שלמים הבאין מחמת פסח דשמעתין על כרחין לאו היינו מוחר הפסח דבכר מגיגת ליה ובפרק מי שהיה טמא (פסחים דף ע.) פי׳ בקונטרס דהיינו חמוכת פסח עצמו ואע״ג דדרשינן הכא הוא קרב ואין חמוכתו קריבה הא מוכח הכא דכל היכא דפסח קרב גם חמוכתו קרב וכרש ב״ש בזבחים (דף ס.) דקדקמי: **חד** לעברה שנתו וזמנו. הוא הדין שנתו בלא זמנו ואע״פ שנעשה שהקדישו לא היה לאוי לפסח דכיון שנתו ומפיגיע זמנו חעבור שנתו ומפילו מפרש נקבה לפסחו או זכר כן שמי שנים חוכת שלמים עליו כדאמרן בשמיה שהיה טמא (פסחים דף ע.): יכנס עד שיקחנה ויעכר ויביא בחמיו דבעינן: **הדרן עלך התודה היתה באה**

כל קרבנות: מן החדש ומן הישן.

פי׳ בקונטרס בחמנות קאמר ונראה דשייך נמי בזבחים כדאמרינן בחמעבר בחמה ב) אלא דהוה ליה בחיתני חוץ בחוץ מכבר ומעבר דאין בחוץ מחוצה לחוץ בחוץ בחוץ ב

שחמין שנמצאו בעפ"י שזרען היונה מהם פסול. וי"ל דהכא מדינא קא מבעיא ליה והוי ספק אבל משום מעלת קדשים פסולים. וליכא למימר דבעל הבעיא לית ליה הכי מעלה יתירה עשו בקדשים דל"ב תקני לרבינו שכתב את שהיה ומין למלק כין מומאה למיפות דכיון דזרעינהו מזרע לה מומאה ומאיסותא:

פ"ז א לא כל דבר וכו'. וגוכל מעמת (קפו:) ר' אלעזר בר ר' שמעיה אומר מה מזבח אינו נשמע בו הדיוט אף עצים אינו נשמע בהם הדיוט. וקרא דכתיב ראה הבקר לעולה והמוריגים וכלי הבקר לעצים מוקי לה רבא בתמדי. ומגן בתמכת תמיד (כפ.) כל העצים כשרים חוץ משל גפן וכו'. וכתב רבינו ז"ל של חרשים שאינם ביישוב וק"ל דל"ב יבינו נמי של זית ושל גפן כל חרשים שאינם ביישוב. וי"ל דעני תמנה היו מנגלים בחרשים לעורך הכנין לו לעורך חרשי עצים ומהמורכיות שלהם היו מביאין עצים למערכה והיינו הך דתחנא דתמרי בגמ' (כפ:). ומכמי קמה שהרי עני זית הם יותר מוכים וחזקים לבנין ולחרשי עצים יותר מעני תמנה. והכנון בזה דזית וגפן הית בהו קטרי ומעצים עצן הרבה מפני לחות הקטרים ומין זה כבוד למזבח ורב אחא ה"ק הכי הית בהו מעמת אחריגא משום כבוד ישוב ארץ ישראל ומודה הוא לטעמיה דרב פפא: **הגזירין שעשה משה וכו'.** פרק קדשי קדשים (פב:) אמר רב אמת בר גוריא גזירין שעשה משה ארכן באמה ורחבן באמה ומחצה גדש של סאה וכו'. מימרא בזבחים פרק קדשי הקדשים (פכ:):

* פ' שנוי.

טו כל המנחות וכו'. [עמ"ש הר"ש קורקוס והרדב"ז כ"] ופירוש קרבנות (מנחות פג:) היינו מנחות: מלשון ויתנכלו אליו להמיתו (פ' ויחב):

ג כל העצים החדשים וכו'. תניא בפרק פרת

טו כל המנחות והנסכים כשרים מהארץ ומחוצה לארץ מן החדש ומן הישן ובלבד שיבואו מן המובחר כמו שיתבאר. חוץ מן העומר ושתי הלחם שאינן באין אלא מן החדש ומארץ ישראל:

פרק שביעי

א לא כל דבר שאינו פסול מביאים אותו לכתחילה. כיצד. היה חייב עולה לא יביא שה כחוש וכעור ויאמר הרי אין בו מום ועל זה נאמר וארור נוכל וגו'. אלא כל שיביא לקרבן יביא מן המובחר: ב וכך היו עושין בזמן המקדש. מביאין אילים ממואב. ומביאין כבשים שגביהן רחבים ומחברון. ומביאין עגלים מן השרון. וגוזלות מהר המלך. ומביאין יין מקרוחיין וחלוטיין. וסולת ממכמש ויוחנה. ומביאין שמן מתקוע: ג כל העצים החדשים כשרים למערכה. ולא היו מביאין משל זית ולא משל גפן משום ישוב ארץ ישראל. ובאלו היו רגילין. במורביות של תאנה של חרשין שאינן ביישוב ובשל אגוז ובשל עץ שמן. והגזרין שעשה משה אמה ארכן ואמה רחבן ועביין כמחק גודש של סאה רחבן ועביין כמחק גדיש של סאה

מלגא מפי דמסקפא ליה הוא משום דכיון דכתיבי פינס רמויים, ופס כן איך כתב רבינו ז"ל בפרק אם עברה מפיסותן מו עדיין הם מפוסים. ופולי גירסא אחרת היתה לו בגמרא מו שמא דמפרש דה"ק הך מיפוס הוי משום דהיו בדעי הכהתה דהפי מפיסות כבר מזו מכל מכל עדיין נשאר להם מפיסות אחר שהם כחושים וכיון שהם כחושים הם מפוסים

טו כל המנחות וכו'. בר"פ כל קרבנות הציבור (פג:) אמר: אם בא המנחה מון מן העומר ושתי הלחם שאינם באים אלא מן החדש ונקדקו בגמרא מלשון פינס באים דמשמע דפיון בדיעבד הם פסולים מן הישן ומפי בגמרא דמתניתין דלא כי הפי תנא דר. ורבינו ז"ל בהלכות תמידין ומוספין פ"ח (ה"ב) פסק כי ההוא תנא וכתב כאן ומה מנחה כלומרתה.

ד"ז ומשמע שהם דברים סותרים. והרב בעל כסף משנה ז"ל עמד על זה. ומה שכתבתי:

פ"ז ב כבשים שגביהן רחבים. בסוף פרק כל קרבנות הציבור (פא.) ת"ר אלים ממואב כבשים מחברון עגלים משרון גוזלות מהר המלך ר' יהודה אומר מביאין כבשים שגביהם כרחבן אמר רבא בר רב שילא מפי מעמת דר' יהודה דכתיב ירעה מקנך בו. כך היא גירסת רש"י ז"ל. וגירסת התוס' ז"ל בגירסת רבינו ז"ל שגורם שגביהן רחבין. אלא שיש לתת טעם למה פסק כרי יהודה. ולולי מפני שרבא מפרש טעמו:

ג ולא היו מביאין משל זית ולא משל גפן משום ישוב א"י כו'. בפ"ב דתמיד (כפ:) פירש המפרש דמ"ד משום ישוב ארץ

שנויי נוסחאות

המ"ש. כמו שיתבאר ס"ב בכמ"ש [ע"ש מקו"מ]. בדפוסים ליתא.

הל' ב. חרשין (או חורשין) ס"ב כמעט בכל כתב"י וכמ"ש בד' וכל' וכל"ל (מכל"מ בפוף דברין ושם מרגים). בקנא כת"י ובריב דפוסים [אחי' לנתם מצנה אמיתין ותוספתין ס"ב ה"מ ע"ש] חדשים ובו"ן תיקנו חרשים [בכמ"מ חדשים וכנראה עצות סופר הוא ול"ל חרשים כדמשמע ממש"כ בכלו' של יפה' פי' מצל"מ וכן מיקנו בכמ"מ בכמה דפו"ס].

מקורות וציונים

המ"ש. מן המובחר כמו שיתבאר לק' פ"ז ה"מ"כ וס"מ ועמש"נ רפ"מ. העומר ושתהל"ח כו' מן החדש שקלים פ"ד ה"ב, ומתכ"מ גם בתו"מ פ"מ ה"כ. העומר כו' ומארץ ישראל תו"מ פ"ח ה"ב:

המ"ש. ע' ממ"ג ל"מ שיח־שיט. היה חייב עולה ע' יומא לד: מן המובה וחד בנדבה ונריכי (כר המריב וע"ע מנחמ"ו). ועל זה נאמר מלאכי ג יד. יביא מן המובחר ע' מעה"ק פפ"ז ה"ד ובספר המפתח שם:

ה"ב. כבשים שגביהן רחבים תוספתא מנחות פ"ב ה"ג [בגירסת ל"מ שבכ"ש מ"ו ובש"ש בתוס']. וסולת ממכמש תוספתא שם ה"מ:

ה"ג. כל העצים החדשים כשרים ממ"ג שם. אמה ארכן מעה"ק פפ"ז ה"ג. רדב"ז (פד"ב וכ'). ומודה הוא לטעמיה דר"פ ס"ב המפרש בתמיד שם (הו' בנמ"מ ומל"מ). שם (ד"ב והגזרין), גרומה כלומר קצרה נד"ל גדופה שבגירסת זו פירש ה"מ"ל קצרה.

רקע"ן (ד"ב כל), פירוש שיש כו' ס"ב המפרש שם וע' מקו"ל לקמן בסמוך.

מקורות

ד"ז. ס"פ כל קרבנות הצבור (פא.) ת"ר אילים ממואב כבשים מחברון עגלים משרון גוזלות מהר המלך ר' יהודה אומר מביאין כבשים שגבהן כרחבן שנאמר ירעה מקנך ביום ההוא כר גרחב. ובתוס' כתבו דלא גרסינן שגבהן כרחבן אלא שרחבין ותו

לחם משנה

פ"ז ג כל העצים החדשים כשרים למערכה כו'. תנן ברפ"ב דתמיד (כפ.) כל העצים כשרים למערכה חוץ משל גפן ושל זית אבל באלו היו רגילין במרביות של תאנה של אגוז ושל עץ שמן ע"כ ובגמרא (כפ:) אמרינן הני מאי טעמא, כלומר מפני מה אין מביאין של זית ושל גפן, ותירצו רב פפא [אמר] משום דקטירי רב אחא אמר משום יישוב ארץ ישראל. זו גירסת המפרש ופירש דקטירי שיש בהם קשרים ובשביל הקשרים אין שורפים יפה ומעלין עשן דרך קשר להיות

מזרח"י

בגמרא שהם זתים שלא הביאו שליש וכתב רבנו בפירוש המשנה שהוא מר בטעמו:

טו כל המנחות וכו'. תחלת הפרק הנז' (פג:) וכתב רש"י דכל קרבנות הצבור דקתני מתני' במנחות קאמר, ובתוס' כתבו דשייך נמי בזבחים כדאשכחן במעשר בהמה אלא שלפי זה היה לו לשנות חוץ מבכור ומעשר, ולכך רבנו פירש כל המנחות והנסכים, ובתוספתא (פ"ע ה"ל) עליג להו בתרתי כל קרבנות וכו' חוץ מבכור ומעשר כל המנחות וכו' חוץ מן העומר ושתי הלחם וכו':

פ"ז א לא כל דבר וכו'. כבר נתבאר זה בפרק הקודם (ה"ע יב"יד).

ובמשנה (מנחות פג:) ובלבד שיביא מן המובחר. ועוד יתבאר. והפסוק שהזכיר רבנו הוא במלאכי וארור נוכל ויש בעדרו זכר [ונודר] זובחו משחת וגו'. פירוש נוכל מערים ואומר שאין בעדרו טוב מזה והוא יש בעדרו זכר, כלומר יפה ותמים הראוי לקרבן, וזובחו משחת דבר גרוע ונשחת, כי מלך גדול אני וראוי לבחור ולהביא אלי היותר טוב שבעדרו:

ב וכך היו וכו'. ס"פ כל קרבנות הצבור (פא.) ת"ר אילים ממואב כבשים מחברון עגלים משרון גוזלות מהר המלך ר' יהודה אומר מביאין כבשים שגבהן כרחבן שנאמר ירעה מקנך ביום ההוא כר גרחב. ובתוס' כתבו דלא גרסינן שגבהן כרחבן אלא שרחבין ותו

לדורות

לדורות:

(10)

פ"ח א ביום חמשים מספירת העומר הוא חג השבועות והוא עצרת וביום הזה מקריבים מוסף וכו'. בפרשת אמור כתוב והקרבתם על הלחם שבעה כבשים ופר בן בקר ואלים שנים יהיו עולה ושעיר חטאת ושני כבשים שלמים ובפרשת פנחס כתוב והקרבתם עולה פרים שנים איל אחד שבעה כבשים שעיר עזים אחד מלבד עולת התמיד ובפרק התכלת (מה:) איפליגיו תנאי ודעת ר"ע שאין של תורת כהנים המורים בתומת הפקודים ונתבאר שם שאותה שבפרשת אמור כתוב שבפרשת פנחס בגלל הלחם אבל שבפרשת פנחס בגלל עצמם הם באים כי הם מוספי היום. ואע"ג דרבי ערפון פליג עליה אפסק רבינו כר' עקיבא:

פרק שמיני

א ביום חמשים מספירת העומר. הוא חג השבועות. והוא יום עצרת. וביום זה מקריבין מוסף כמו מוסף ראש חדש שני פרים ואיל ושבעה כבשים כולם עולות ושעיר חטאת. ואלו הן הקרבנות האמורות בחומש הפקודים והן מוסף היום: ועוד מביאין יתר על המוסף ביום הזה מנחה חדשה שתי הלחם ומקריבין עם הלחם פר ושני אילים ושבעה כבשים הכל עולות ושעיר חטאת ושני כבשים זבח שלמים ואלו הן הקרבנות האמורות בחומש ויקרא: נמצא הקרב ביום זה יתר על שני התמידין שלשה פרים ושלשה אילים וארבעה עשר כבשים, הכל עשרים בהמה עולות, ושני שעירים חטאות נאכלים. ושני כבשים שלמים נאכלים: (ב) *שתי הלחם אינן באין אלא מן הארץ ומן החדש שנ' ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו'. לא מצאו חדש יביאו מן העליה

פ"ח א [ביום חמשים וכו'.] [עמ"ש בר"י קורקוס. והרב"ז מהב] ופסק רבינו כר' עקיבא (מנחות סה:). והא דתנן המלים בלשון רבים מע"ג דלא היו מקריבין אלא מין * אחד פנב הכי נקט לשון רבים (והמלים בעלמא) [ומלים דעלמא] קאי:

* בגר' חסר כאן.

השגת הראב"ד

ה"ב. שתי הלחם. פ"ל הלכה זו בהמה.

לחם משנה

פ"ח ב שתי הלחם אינן באים וכו' לא מצאו חדש יביאו מן העליה. הר"ב כסף משנה ז"ל אמה על רבינו ז"ל בתרתי. חדש דכתב לשון המשנה ופסק כדברי הברייתא דאמרה דאפילו מן העליה וגמרא בר"פ כל קרבנות (פג:) אמרו דהם סומרים. ולזה מירץ דלשון המשנה דקאמרה בתין מן החדש שפירוש בתין אתי כברייתא ומה שדקדקו בגמרא דהוי דלא כברייתא משום דלא סיימו במשנה לא יביא ומה הביא כשר. והדין עמו. דכן כתבו שם התוס' ז"ל דבתין משמע אפילו אם הביא מן הישן פסול תוך מהנך דאמי לא יביא ומה הביא כשר. כלומר דבמתני' אתם (פה.) אמר' אין מביאין לא מנחת הזכרים וכו' ומיימה ומה הביא כשר וכן אמרו שם (פו:) גבי יין אין מביאין לא מנחת הזכרים וכו' ומה הביא כשר אין מביאין מן הלוסטין ומה הביא כשר, משמע דבל היכא דהוי כשר בדיעבד מפרש ליה אתני' והיכא דלא פירש פסול ומה כן כאן אלא פירש אם הביא כשר ודאי דאפילו בדיעבד פסול. ואע"ג דאמ' שם (פה:) אין מביאין מן הגרגרים שנטרו בתים כו' ומה הביא פסול דהוגרכו לפרש שם דאם הביא פסול דמשמע דהיכא דלא פי' כן דכשר, י"ל דאגב דאתי בריתא גבי אין מביאין מנחת הזכרים וכו' ומה הביא כשר אתי בתיפא גבי אין מביאין מן הגרגרים שאם הביא פסול אבל לעולם דבאמת היכא דלא פירש הוי פסול. ולכך דקדקו בגמרא דאתני' ובריתא פליגי אהדדי. אבל רבינו ז"ל אפירש בהדיא אם הביא כשר ליכא למטעי בהא. עוד אמה על רבינו ז"ל שאפסק כברייתא דלא אתני' ונעתק לפרש פירוש אחר בסוגיא לדעת רבינו ז"ל. הר"ב כסף משנה ז"ל אמה על רבינו ז"ל בתרתי. דלא יביא אלא מן החדש ומה הביא מן הישן כשר דברייתא ג"כ גבי עומר כבי אתי גוונא דלא יביא אלא מן החדש ומה הביא מן הישן כשר דברייתא ג"כ גבי עומר נמי אמרה דאם הביא מן הישן כשר. לכך נראה לי לומר דתים ליה לרבינו דאתני' לא פליגא אברייתא גבי שתי הלחם דאם הביא מן העליה כשר. דהכי אמרי' התם ר' נתן ור"ע אמרו שתי הלחם הבאות מן הישן כשרות, ואי אתניתין ליה הכי גבי שתי הלחם קאמר לה אתני' דלא כר"ע. ועוד דאמי דדרש ר"ע מקרא דאנחה חדשה שתהא חדשה לכל המנחות אתני' אית ליה הכי דבפרק ר' ישמעאל (מה:) אמרו במשנה דקודם לשתי הלחם לא יביא ומה הביא כשר ופרש"י ז"ל אם הטעם דגבי לחם כתיב אנחה חדשה שתהא חדשה לכל המנחות. ה"כ ודאי דלא פליגא אתני' אברייתא גבי שתי הלחם. ומה שאמי' אתני' דלא כי האי תנא, הוא משום עומר דגבי עומר קא אמרה אתני' שאינו בא אלא מן החדש ומדלא אמרה אם לא הביא כשר משמע דאפילו בדיעבד פסול. וכ"מ גבי שתי הלחם ג"כ כיון דאים לה דאם הביא כשר אאמי' לא פירשה אתני' הכי דאם הביא כשר, י"ל משום דכייל לשתי הלחם בהדי עומר דקאמרה תון מן העומר ושתי הלחם שאינן באין אלא מן החדש וכיון דגבי עומר אם הביא פסול אבל לא אתי אם הביא כשר דלא הוי מילתא דשוא לתרוייהו, וכשהקשו בגמרא והכתיב חדשה דמשמע דאיתי אתני' הלחם דאם הביא אמאי אינו פסול הך קושיא הוא לאמתניתין ולברייתא. כך נראה לומר לדעת רבינו ודומה:

קורקוס

מוספין מוסף היום. ואע"פ שר' טרפון חולק על ר' עקיבא ק"ל (כתובות פה: ע"ש) כר' עקיבא מחברו. ובה נתבארו דברי רבנו. ולכך פירש וחזר וכתב נמצא וכו', גם הודיענו כי לאו דוקא שיקריבו אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן כי כל הי"ד כיון שהם עולות סדר אחד להם וכן השאר:

ב שתי הלחם וכו'. רפ"ט (פנ:) כל קרבנות וכו' חוץ מן העומר ושתי הלחם שאין באין אלא מן הארץ ומן החדש. ובגמרא אמרו מתני' דלא כי האי תנא דתניא עומר מן הישן כשר שתי הלחם הבאו[ות] מן הישן כשרות אלא שהסר מצות עומר דכתיב תקריב את מנחת בכוריך ואפילו מן העליה שתי הלחם ממושבותיכם ולא מה"ל תביאו ואפילו מן העליה. ופרך הכתיב ראשית ומשני למצות. ופריך תו והכתיב חדשה ומשני מבעי ליה לכדתניא וכו'. ולכאורה נראה מכאן דלתנא דמתני' אפילו לא מצאו חדש אין מביאין מן העליה דהא תנא דברייתא נמי מודה דלמצוה מביא חדש ולכתחילה הוא דאסר ואי"כ סבר תלמודא דתנא דמתני' אפילו בדיעבד פסיל, דאל"כ במאי הוי מתני' דלא כי האי תנא. וזה נראה שנתכון הר"א במה שכתב א"א הלכה זו היא בהפך ע"כ, ואיני רואה דבר בבבא זו יוכל להשיב אלא זה. אבל דעת רבנו הוא דתנא דמתני' מודה שאם לא מצאו חדש מביאו מן העליה אלא דתנא דברייתא סובר שאפילו מצאו ורוצין להביא מן העליה מביאין אלא שלא קיימו מצוה מן המובחר. כי שלש אינו חוזר וסופר בברכה שכיון שיצא ידי חובתו הוי ברכה לבטלה. ולכן יש ליזהר אדם ששואל אותו חברו כמה ימים עתה בספירה שלא יאמר לו כך וכך ימים שא"כ שוב לא יוכל לברך אלא אומר לו אתמול היו כך וכך ומעצמו יבין שזהיום אחד יותר, וזהו בששאל בלילה שהוא זמן ספירה אבל אם שואל ממנו מבעוד יום אומר ואין בכך כלום וסופר בלילה ומברך:

פ"ח א ביום חמשים וכו'. צריך לדעת כי בת"כ בפרשת אמור כתוב והקרבתם על הלחם שבעה כבשים ופר אחד ואילים שנים יהיו עולה ושעיר חטאת ושני כבשים שלמים, ובחומש הפקודים בפרשת פינחס כתוב וביום הבכורים ונאמר והקרבתם עולה פרים שנים איל אחד שבעה כבשים שעיר עזים אחד מלבד עולת התמיד. ופרק התכלת (מה:) נתבאר בדעת ר' עקיבא שאין של תורת כהנים האמורים בחומש הפקודים כי בת"כ כתוב פר אחד ואילים שנים ובחומש הפקודים איל ושני פרים. והקשו דילמא איל ופרים לאו אינהו אבל הכבשים הן הן כי שבעה נזכרו כאן ושבעה כאן ותירצו מדהני אשתנו הני נמי אשתנו. והקשו דילמא ה"ק קרא אי בעי פר ושני אילים יביא ואי בעי איל ושני פרים יביא ותרצו מדאשתני סדרן ש"מ אחריני בינהו. פירוש כי בת"כ הקדים הכבשים ובפינחס הקדים פרים ואיל לכבשים מוכיח שהם אחרים. ונתבאר שם שאותם שבפרשת אמור שכתוב בהם הקרבתם על הלחם באים בגלל הלחם אבל שבחומש הפקודים בגלל עצמן כי הם מקום ההקבה כפי שהיא מפורשים בחומש הפקודים ונתבאר שם שאותם שבפרשת אמור כתוב והקרבתם עולה פרים שנים איל אחד שבעה כבשים שעיר עזים אחד מלבד עולת התמיד ובפרק התכלת (מה:) איפליגיו תנאי ודעת ר"ע שאין של תורת כהנים האמורים בחומש הפקודים ונתבאר שם שאותם שבפרשת אמור כתוב שבפרשת פנחס בגלל הלחם אבל שבפרשת פנחס בגלל עצמם הם באים כי הם מוספי היום.

מהר"י

פ"ח א ביום חמשים וכו'. רפ"ט (פנ:) כל קרבנות וכו' חוץ מן העומר ושתי הלחם שאין באין אלא מן הארץ ומן החדש. ובגמרא אמרו מתני' דלא כי האי תנא דתניא עומר מן הישן כשר שתי הלחם הבא[ות] מן הישן כשרות אלא שהסר מצות עומר דכתיב תקריב את מנחת בכוריך ואפילו מן העליה שתי הלחם ממושבותיכם ולא מה"ל תביאו ואפילו מן העליה. ופרך הכתיב ראשית ומשני למצות. ופריך תו והכתיב חדשה ומשני מבעי ליה לכדתניא וכו'. ולכאורה נראה מכאן דלתנא דמתני' אפילו לא מצאו חדש אין מביאין מן העליה דהא תנא דברייתא נמי מודה דלמצוה מביא חדש ולכתחילה הוא דאסר ואי"כ סבר תלמודא דתנא דמתני' אפילו בדיעבד פסיל, דאל"כ במאי הוי מתני' דלא כי האי תנא. וזה נראה שנתכון הר"א במה שכתב א"א הלכה זו היא בהפך ע"כ, ואיני רואה דבר בבבא זו יוכל להשיב אלא זה. אבל דעת רבנו הוא דתנא דמתני' מודה שאם לא מצאו חדש מביאו מן העליה אלא דתנא דברייתא סובר שאפילו מצאו ורוצין להביא מן העליה מביאין אלא שלא קיימו מצוה מן המובחר. כי שלש

שנויי נוסחאות

ראב"ד

ה"ב. שתי הלחם וכו'. מקום ההקבה כפי שהיא לפנינו כלן בס"ב כ"ס בדפו' וגנ' היסנים [סיון לפני הר"ר קורקוס ע"ש]. בד"ו של"ד הסמיכו בעצות את ההקבה ל,שתי הלחם' שבה"ב. בדפו"ם הדפיסו את ההקבה גם כלן בס"ב וגם בהס"ו כמלאה ע"פ הכס"מ ע"ש. אבל בכפה"ו וקורק' [אם מרוכזות כל ההקבות בפני עצמן ולא בסמיכות לדברי הרמב"ם עליהם הן מוסכות] כתובה ההקבה רק אחר לחם.

מקורות וציונים

ה"א. סמ"ג ע' רפ ו"רכ. **ביום חמשים מספה"ע הוא חג השבועות** ע' בלי קדוש"ם ס"ג ה"ב ובמפרש. שו"ע לו"ח סי' תנד. **האמורות בחומש הפקודים** כמ כו. בחומש ויקרא כג יח:

ה"ב. אלא מן הארץ סמ"ו מהל' מיסו"מ. סמ"ג ע' רכ. **ומן החדש** מיסו"מ שם וסקלים פ"ד ה"ס. **שב' ממושבותיכם** ויקרא כג יז.

לח"מ, כתבו שם התוס' ד"ל דבאין משמע אפי' ע' הערב כפי' הר"ר קורקוס וגם בלמ"ע ה"מה גירסת הרי"ו ופוני הגיס גם הוא סף שכתב לשון הרמב"ן ומי' שזה הסדר המ' בספר המפתח:

רעק"א

ה"ב. כ"מ (כמחילתו), למה הניח המשנה. עי' בסוגיים גדולים ליומד כ"ה: (גליון הרמב"ם).

שנויי נוסחאות

ה"ה. לא בכר כ"ה כמה"י. נדפוסים לא בא מן.
ה"יא. קבלה ממשה כ"ה כמה"י. בדפוסים הלכה.
שאינה אלא שבת יום טוב כ"ה כרוב כמה"י. בקלת כמ"י ובדפו' שאינה שבת אלא יום טוב.

מקורות וציונים

ה"ש"ר. ממ"ג ע' קלט. אין מביאין כל' פימ"מ פפ"ו וכל' ביס"ג פ"ו הי"ב. ע' שפ"מ מנחות פד. פוס ב, מפוני שקנים פ"ד ה"ח כ' שבביעית פס לא מצלו בארץ ובמורים מביפין מתו"ל. שני והבאתם ויקרא כג י.
לח"מ, ארישא דקרא הוא סמיך וכן בפיס"מ מנחות רפ"ח הביא ריש דקרא אבל בפיס"מ כלים פ"ל מ"ו הביא וקרתם את קניה:
ה"יו. בין בשבת בשביעית פ"ל מ"ד נלמד מבמרבר ובקיצר תשבות ובפיס"מ מנחות ר"פ ר' ישמעאל כ' שכל מוכות שקבוע להן זמן דומין את הטבת ואת הטומאה:
ה"יז. וכל הלילה כשר מגילה כ:. ממ"ג שם. ואם קצרוהו ביום כשר ע' ריקי"ן וגבי"ל לק' הכ"ג. לח"מ, וכן התוס' כו' הוכא בממ"ג שם:
ה"יח"ט. ממ"ג שם. מצותו לבוא מן הקמה כו' ע' ריק"ן ולח"מ [וע' המפתח] לק' מ"ם ס"ב.
ריק"ן (ר"ה מן), גם כתוב כו' רש"י שם:
ה"יט. עלמ"מ מ"מ ס"ב:
הל' יא. ממ"ג שם. מן השעורים הל' מעה"ק פי"ב ה"ב ופפוס"מ פי"ד ה"ג. קבלה ממשה רבינו עפיס"מ פרק ר' ישמעאל מ"ד וממ"ג שם. בשלשה אנשים בפיס"מ שם מ"ל כ' כדי שיגמר מעשהו במהרה ובגמ' פד. פיסל מעוה פרפומי מיגלה. כיון שחשבה כו' בא השמש ע' ריגון מנות הל' קריאת שמע פ"ל ה"ט. שנאמר בתורה ויקרא כג יא. אלא שבת יו"ט ופסוק קרא יום טוב שבת כמו שקרא טוב שבתות ה' (פי' המשנה מגיגה פ"ב מ"ד) [וע' תוס' כסלים אמור פרש' יב ה"ו]. בששה עשר בניסן כו'

ה"ב אין מביאין מנחה זו אלא מארץ ישראל וכו' עד יביאו מן היבש. משנה במנחות פרק ר' ישמעאל (מז: עא.) וקנתו בתורת כהנים (פ' אמור ופ' ויקרא):
י היה דרכן להביא משדות שבדרום. במנחות פרק כל קרבנות עלה פ"ה והעשה מפני שנהם תמה זורחת כל היום: ומה שכתב היה גר חצי השדה וכו', שם:
יא עומר זה מן השעורים היה בא וכו'. במנחות פי' ר' ישמעאל עלה פ"מ ופרק כל קרבנות עלה שמנים ומרגעה: וכיצד היה נעשה מערב יום טוב יוצאים שלחי בית דין וכו' עד מפני הטרעים. משנה במנחות פרק רבי ישמעאל (פה.):

ה אין מביאין מנחה זו אלא מארץ ראשית קצירכם אל הכהן. מצותו לבוא מן הקרוב. לא בכר הקרוב מביאין אותו מכל מקום מארץ ישראל ו מצותו להקצר בלילה בליל ששה עשר בין בחול בין בשבת ז וכל הלילה כשר לקצירת העומר ואם קצרוהו ביום כשר ה מצותו לבוא מן הקמה. לא מצאו יביאו מן העומרים ט מצותו לבוא מן הלח. לא מצאו יביאו מן היבש: י היה דרכן להביא מן השדות שבדרום. היה גר חצי השדה וזורע חציה בשנה זו ובשנה אחרת גר החצי שזורע וזורע החצי שנר ומביא ממנו: יא עומר זה מן השעורים היה בא ודבר זה

פ"ז יא וכן ראו תמיד הנביאים והסנהדרין וכו'. פע"פ שנמסרו בפומה סוגיין (מנחות פה:) כמה רמיות לומר דשכח המסורה בכתוב לא שכח ברמשים היא לא כתב רבינו ל' מהם לפי שאינם מסמיעים ביה מדות שהתורה נדרשת בהם ולפיכך הביא להם שתי רמיות אחת מהמפורסם ואחת מהכתובים. וא"ת למה לא הזכירו בפומה סוגיין רמיה זו שהיא רמיה גמורה. וי"ל שכן דרך המגלים והמסורים כל מקום שימצאו רמיה לא סמך מן המורה לא יביאו רמיה מדברי הנביאים וקרא דויתכלו מעבר הארץ ביהושע הוא. ומפסר שהביא רמיה זה במקום אחר ואני לא מלאתיו:

קבלה ממשה רבינו. וכיצד היה נעשה. מערב יום טוב יוצאין שלוחי בית דין ועושין אותו כריכות במחובר לקרקע כדי שיהיה נוח לקצור. וכל העיירות הסמוכות לשם מתכנסות כדי שיהיה נקצר בעסק גדול. וקוצרין שלש סאין שעורים בשלשה אנשים ובשלש קופות ובשלשה מגלות: כיון שחשכה אומר להם הקוצר לכל העומדים שם בא השמש, אומרין לו הין. בא השמש, אומרין לו הין. קופה זו, אומרין לו הין. מגל זה, אומרין לו הין. מגל זה, אומרין לו הין. קופה זו, אומרין לו הין. שבת זו, אומרין לו הין. קופה זו, אומרין לו הין. מגל זה, אומרין לו הין. שבת זו, אומרין לו הין. שבת זו, אומרין לו הין. קופה זו, אומרין לו הין. אם היה שבת אומר להן שבת זו, אומרין לו הין. שבת זו, אומרין לו הין. אקצור, והן אומרין לו קצור. אקצור, והן אומרין לו קצור. אקצור, והן אומרין לו הין. אקצור, והן אומרין לו הין. שבת זו, אומרין לו הין. אקצור, והן אומרין לו קצור. אקצור, והן אומרין לו קצור. שלשה פעמים על כל דבר ודבר: וכל כך למה. מפני אלו הטועים שיצאו מכלל ישראל בבית שני שהן אומרין שזה שנאמר בתורה ממחרת השבת הוא שבת בראשית. ומפי השמועה למדו חכמים שאינה אלא שבת יום טוב וכן ראו תמיד הנביאים והסנהדרין בכל דור ודור שהיו מניפין את העומר בששה עשר בניסן

לחם משנה

ה שנאמר והבאתם וכו'. בריש כל קרבנות הצבור (פג:) אמרו מון מן העומר ומתי הלחם שמיגס בסין אבל מן המדש ומן המלך ובלא כרבי יוסי דאמר המם (פה.) עומר בא מה"ל ומה אני מקיים כי תבואו אל הארץ שבא אל הארץ בשביל שמיגס בסין אבל מן המדש ומן המלך ובלא בת"ל דאמר אבל מן המלך

עבודה הלכות תמידין ומוספין פ"ז

יב קצרוהו ונתנוהו בקופות וכו' עד כשיירי כל המנחות. גם זה משנה שם (פו.): ומה שכתב כמו שביאר[נו] הוא בפרק שני מהלכות עיבורים (י"ג) ופרק שלישי מהלכות מעשר רמ"ן (הכ"ה): ואימתי קומצין אותו לאחר שמקריבים מוסף היום. משום דתניר קודם: ומה שכתב וכבש העולה בסוף

בין בחול בין בשבת: והרי נאמר בתורה ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה. ונאמר ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי. ואם תאמר שאותו הפסח בשבת אירע כמו שדמו הטבשים, היאך תלה הכתוב התר אכילתם לחדש בדבר שאינו העיקר ולא הסיבה אלא נקרה נקרה. אלא מאחר שתלה הדבר

הוריות (יג.) עומר קודם לכבש הכבש עמו:

יג־טז אסור לקצור בארץ ישראל מין מחמשת מיני תבואה וכו' עד אלא יביחם צבתים. משנה כתנחות פרק רבי ישמעאל (ע. עפ.): ומה שכתב קודם לקצירת העומר יש לתמוה דבגמרא (עז:) משמע דקודם הכשת העומר קאמר:

במחרת הפסח הדבר ברור שמחרת הפסח היא העילה המתרת את החדש ואין משגיחין על איזה יום הוא מימי השבוע: יב קצרוהו ונתנוהו בקופות והביאוהו לעזרה וחבטו אותו וזורין ובוררין ולוקחין את השעורין ומהבהבין אותו על האש באבוב מנוקב כדי שיהיה האור שולט בכולו. שני אביב קלוי באש גרש כרמל, מפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא במנחת העומר בלבד: ואחר שקולין אותו שוטחין אותו בעזרה והרוח מנשבת בו. ונותנין אותו לריחים של גרוסות וטוחנין את השלש סאין ומוציאין מן הכל עשרון שהוא מנופה בשלש עשרה נפה. והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשרות כמו שביארנו: ולוקחין זה העשרון של סולת השעורים ובוללין אותו בלוג שמן ביום ששה עשר בניסן ונותנין עליו קומץ לבונה כשאר המנחות. ומניפו במזרח מוליך ומביא ומעלה ומוריד ומגישו כנגד חודה של קרן מערבית דרומית כשאר המנחות. וקומץ ומקטיר והשאר נאכל להכהנים כשיירי כל המנחות. ואימתי קומצין אותו. אחר שמקריבין מוסף היום וכבש העולה קודם תמיד של בין הערבים: יג אסור לקצור בארץ ישראל מין מחמשת מיני תבואה קודם לקצירת העומר. שני ראשית קצירכם, שיהיה תחלה לכל הנקצרים. במה דברים אמורים בקציר שראוי להביא ממנו עומר אבל בית השלהין שבעמקים הואיל ואינו ראוי להביא ממנו קורצין אותו מלפני העומר אבל לא יגדוש יד תבואה שהשרישה קודם העומר העומר מתירה ואם לאו אסור לקצרה כדרך

לחם משנה

שם שכבר יש כח לאמה שזורמת עליו וכתבו רבינו ז"ל בכוף הלכות מיסודי מזבח (ה"ד), אבל כאן לא כתב קודם לפסח (שלשים) [שבעים] יום. ומפשר שסמך על מה שכתב שם לי נמי כיון דתין מביאין עומר אלא משדה מוזרמת בודאי האמה זורמת ואין צריך שיזרענו קודם הפסח שבעים יום כדי שתהא אמה זורמת דבלאו הכי זורמת שם כיון דמוזרמת. וכתב רש"י ז"ל שם גר תניא וזרע תניא כגון שגרס בולה בשנה דאמונה ובשנה שנייה גר תניא וזרע תניא [וביבינו לא פי' כן כמ"ש לה"מ בפיפ"ש שם פפ"ב]:

יא ונאמר ויאכלו מעבור הארץ וכו'. זו היא לשון רבינו ז"ל ולשון אליו וכתבה המ"ג בפני קל"מ:

יב מנופה בי"ג נפה וכו'. בפ"פ אלו מנחות (עו:) אמרו בגמרא ת"ר [בדקה] בגפה בדקה [בגפה] ר"ש בן אלעזר אומר ר"ג נפות היו במקדש וכו' ופרש"י ז"ל בדקה בגפה שתי נפות היו במקדש אחת גפה ואחת דקה וכו', ופ"ב ודלי דהלכתא כת"ק ולא יזעתי למה לא הזכירו רבינו ז"ל: ונותנין עליו קומץ לבונה כשאר המנחות וכו'. שנתבאר משפטן פי"ג מהלכות מעשה הקרבנות: ואימתי קומצין אותו אחר שמקריבין מוסף היום וכבש העולה קודם תמיד של בין הערבים. כתב המר"ם מערמאני בספר קרית ספר אמר שמקריבין מוסף היום וכבש העולה קודם תמיד של בין הערבים נהדי כבשים דמוסף היום מקריבין כבש העולה ואמר כך העומר הכל

משנה למלך

יב וכוללין אותו בלוג שמן כו'. אף מנחה זו בעיא מתן שמן בכלי ויציקה כשאר מנחות. כ"כ התוס' מנחות דף ע"ה ד"ה מה. שוב ראיתי שדין זה הוא משנה ערוכה פ"ו דמנחות דף ס"ו דתנן בא לו לעשרון כו' ושם הוזכרו שלש מתנות שמן וכמ"ש התוס' שם

מהר"י קורקוס

היום והוא יותר מדוקדק כלומר כבר אנו יודעים שהיום שבת אעפ"כ אנו קוצרין ומודיעין בזה שדוחה את השבת. וכל זה מפני הביאתוסין שאומרים שאין לעשות אלא ממחרת שבת בראשית לעולם. ובגמרא נאמרו ראיות הרבה להכריח שהוא [אינו] שבת בראשית כי לדברי ביאתוסין אינם חמשים כי לפעמים נ"א וג"ב וג"ג וג"ד ועוד ראיות רבות. ורבנו כתב הכרח זה להשיב לאפיקורוס כי ודאי מה שהזכיר הכתוב היא העילה והסיבה המתרת. ויש להוסיף כי הקב"ה נתן לנו חג שבועות כי הוא יום מתן תורה ומיום יציאת מצרים עד מתן תורה חמשים יום וא"כ בכך הדבר תלוי לא בשבת בראשית כי אם נאמר כן אין זה יום מתן תורה:

יב קצרוהו וכו'. גם שם (פו.) ור"מ אמר שם שמהבהבין אותו בשבולין וחובטין אותו במקל וחכמים אומרים שחובטין אותו לא במקל כשאר חטים שלא יתמעך אלא בקנים רכים וקלחי כרוב שהם רכים ואח"כ מקיימים בו מצות קלי. ולא ידענו למה לא ביאר רבנו שהיו חובטין אותו בקנים. נראה שסובר דבקנים לאו דוקא וכן נראה מפירושו במשנה אלא הכוונה שחובטין ולא דשין בפרות כשאר תבואה. ופירוש גרוסות שטחנין גם ולא דק כי כן דרך הטחלה. וטעם שלש סאין לעשרון לפי שהוא שעורים צריך הרבה כדי שיצא עשרון מן

מקורות וציונים

בין בשבת עלמ"מ נפוע פ"פ ה"ו. נאמר בתורה ולחם ויקלו כג יד. ונאמר ויאכלו יהושע ה יפ. וא"ת שאותו הפסח בשבת אירע ע' תוס' מנחות ל. ד"ה מכאן דעפ"ז דכריכם חל פותח הפסח פו ביום ה' פו ביום ב' וע"ע רמ"ם פמחים פ"ו ה"ב (הר המריא).

ריק"ש, היום כ"ב בניסן, בכמ"ש זו (ילקוט שנו"ם), לח"מ, וכתבה סמ"ג בשם רבנו ובשם ר' משולם בר' קלונימוס וכ"כ הרלב"ג בפי' ויהושע וע' רלב"ג

פר' פמוד:

הי"ב-יג. סמ"ג ע' קנט. זוורין ובוררין זה לא נזכר במשנה פך פ"פ בני זה ופ"ע רש"י מנחות פג: ד"ה ופל יבכה (הר המריא). שני ויקרא כ יב. מפי השמועה מנחות פח:. מנופה בי"ג נפה לק' פ"פ ה"ד ועדרב"ז פ"ה ה"ו. וחייב בחלה עפ"פ ה"ג. ביום ששה עשר בניסן"פ מנחות כ' וזה שאמר ונתן עליו שמנו ולבונתו לא יבא אלא ביום ר"ל יום פ"ז בניסן. במורה מוליך כו' הלי מעשה הקרבנות פ"פ ה"ו-ז. ומגישו כנגד כו' שם פי"ב ה"ו. וקומץ ומקטיר אמ"ג כתב קמץ מ ל מ ת והקטיר ועתוס' מנחות שם: [ומנו"ם בשבועות]. נאכל לכהנים שם ה"פ.

לח"מ (ד"ה ונותנין), פי"ג ופי"ב ה"ז.

מל"מ, ענב"מ הל' מעה"ק פי"ג ה"י [ולב-ל] ד"ה ודע ברפיפי:

הל' יג. מחמשת מיני תבואה הל' בכורים פי"ו ה"ג ופי"ב. שני ראשית קצירכם ויקרא כג י. שיהיה תחלה לכל הנקצרים [ובריק"ו] כ"כ גם בפיה"מ וכ"כ אמ"ג והוא לשון תו"כ אמור פרש' י ה"ב. אבל בית השלהין שבעמקים הואיל ואינו ראוי כמו שנתבאר פ"ה [מ"כ, וגם מבית הבלמים כו' (ושם לא בתוכ שבעמקים) ומם הבית כשר (הל' פיסו"מ פ"ו ה"י-יב)] (פיה"מ, ע' ספר המפתח). אבל לא יגדוש נפיה"מ כ' אבל אין דשין אבל אחר הקרבת העומר והוא מה שאמר אבל לא בגדשין, וע' תוס' שם. ד"ה אבל.

ריק"ש, כדרבו ע' מקו"מ לריק"ו הל' כלה"מ פ"ו ה"ג:

הי"ד. תבואה שהשרישה קודם העומר ע' הל' מא"מ פ"ו ה"ד. כדרך